

3. A kormányzat szerepe az információs társadalom építésében – közép kelet-európai országok

3.1. SZLOVÉNIA

Az elektronikus kormányzatra való áttérést az országok többségében a régi, megcsontosodott bürokrácia, az úgymond jól bevált államgépezet nehezíti. Érthető, hogy a hivatalnokok féltik a pozícióikat, erőteljes külső (felső) behatás nélkül nem szívesen változtatnak a - szerintük - jól bevált gyakorlaton. A kialakult hatalmi struktúrák megtörése komoly gondot jelent az egyes országok információs társadalom kihívásainak megfelelni igyekvő vezetői számára. Az önálló állammá csak 1991-ben vált Szlovénia ebből a szempontból igen szerencsésnek mondható.

Jugoszlávia tagköztársaságaként ugyan rendelkezett bizonyos fokú önállósággal, de a szuverén, a központi direktíváktól függetlenül működő kormányzásnak nem voltak hagyományai Szlovéniában, mindazonáltal már hosszú évek óta, jórészt titokban, készült az államszövetségből való kiugrásra. Tito elnök halála után a szlovén elit ráértett arra, hogy előbb-utóbb komoly változásoknak kell bekövetkezniük Jugoszláviában, ezért mind a legnyugatibb, s egyben legfejlettebb tagköztársaság arra törekedett, hogy a lehetőségek határain belül, minél több területen meghonosítsa a nyugati életstílust. Ez Szlovénia számára elsősorban az osztrákok másolását jelentette.

A nagy robbanás bekövetkeztével az egyetlen olyan tagköztársaság lett, ahol néhány - a közelmúlt történelmének ismeretében jelentéktelennek minősíthető - összecsapást leszámítva, békés úton sikerült az önálló országgá válás. Az újszülött ország az államigazgatás megszervezésében ugyancsak Ausztria, méreténél fogva inkább az osztrák tartományok mintáját követte. Abban az időben Ausztriában már napirenden volt az Európai Unióba való belépés, és a szlovén vezetés elég bölcs volt ahhoz, hogy ne a hamarosan túlhaladottá váló struktúrát, hanem annak EU-konformmá átalakítandó változatát adaptálja.

Az újonnan létrehozott minisztériumokba fiatal, zömükben nyugaton végzett szakemberek kerültek, akik számára nem volt idegen a számítástechnikai eszközök használata.

Az egykori Jugoszlávia legfejlettebb tagköztársasága adottságai révén az ország szétbomlásából eredő negatív hatásokat hamar kiheverte, és sajátos óvatos gazdaságpolitikája révén itt a többi rendszerváltó ország átalakulással kapcsolatos nehézségei sem éreztették hatásaikat. Miközben térségünkben drámai volt a visszaesés a szlovén gazdaság 1993-tól - lassú, de biztos ütemű - folyamatos fejlődést mutatott.

A privatizáció is másként zajlott Szlovéniában, mint a térség többi országában; itt 1996-ig csak a vállalatok egyharmada került magánkézbe, s többnyire a korábbi vezetők és alkalmazottak váltak tulajdonossá. Külföldi befektető szinte egyáltalán nem jutott tulajdonhoz. Elemzésünk szempontjából fontos momentum, hogy mind ez ideig a nemzeti távközlési vállalat privatizációja sem következett be.

Az ország mindvégig megőrizte térségbeli vezető helyét az életszínvonal tekintetében is. Az egy főre jutó GDP jelenleg az EU átlag 70%-át teszi ki.

Ez a relatív gazdagság tükröződik az információs társadalom fejlődését jelző alapmutatókban is. Az Információs Társadalom Minisztériuma államtitkárának, Dr. Györkös Józsefnek⁶³, az eEurope+ program előrehaladásáról 2001. októberében tartott szemináriumon elhangzott előadásában közölt adatok szerint igen gyorsan nő Szlovéniában az Internet penetráció. Míg 2001 márciusában az ország lakosságának 16, addig júniusban már 21%-a vallotta magát Internethasználónak. 2001. júniusában a háztartások 20%-a rendelkezett Internet hozzáféréssel és 10%-uk nyilatkozott úgy, hogy 6 hónapon belül rá fog csatlakozni a világhálóra. A dolgozók 50%-a használja munkahelyén az Internetet.

3.1.1. Az információs társadalom állami irányításának intézményi struktúrája és szabályozása

Míg más országokban az információs társadalom kormányzati irányításának szervezeti rendszere meglehetősen bonyolult, egyes elemei más és más intézmény hatáskörébe tartoznak, addig – tudomásunk szerint a világon egyedülálló módon⁶⁴ – Szlovéniában egy önálló minisztériumot állítottak fel eme feladatkör ellátására. Mint ahogy a Bevezetőben is utaltunk rá, viszonylag könnyű dolguk volt, hiszen még nem voltak megcsontosodott hierarchiák, az új minisztérium felállítása nem sértette mások érdekszféráit. Az *Információs Társadalom Minisztériumát (Ministrstvo za Informacijsko Druzbo)* vezető miniszter 2001. júniusában, az ország tízéves fennállását ünneplő tudományos ülészen elhangzott beszédéből idézve, a minisztérium felállításával az volt a céljuk, hogy

- közös irányítás alá vonják, aminek a modern világban össze kell tartoznia, nevezetesen a hagyományos távközlési szektort és az informatikát, annak minden társadalmi-gazdasági kapcsolatrendszerével;
- közös mederbe tereljék az országban önerőből szerveződve létrejövő „e-mindenfélét” (e-everything), vagyis a gazdaság, a kereskedelem, a kormányzati tevékenység és az oktatás terén már beindult elektronizációt az EU irányelveit követve koherens egészé alakítsák;
- legyen egy szerv, amely koordinálja az egyes minisztériumoknak az információs társadalommal kapcsolatos tevékenységét, intézkedéseit;

---

⁶³ Más szomszédos országokban nem jellemző, hogy magyar nemzetiségű szakember ilyen magas állami tisztséget töltsön be, s ami külön érdekesség, Györkös úr nevét minden dokumentumban a magyar helyesírás szabályai szerint tüntetik fel.

⁶⁴ A Kopint-Datorg Rt. kutatói által az IKB megbízásából 2002. januárjában 24 ország elektronikus kormányzata szervezeti struktúrájáról készített összeállításából kiderül, hogy közülük mindössze öt ország esetében emelték minisztériumi szintre az információs társadalom irányítását. Kettőben, Ausztráliában és Szingapúrban, az információs társadalom irányításáért felelős minisztérium hatáskörébe tartozik még a nemzeti kulturális örökség és a művészetek, Indiában a hírközlés, Dániában pedig a tudományos kutatás irányítása. Szlovénia az egyetlen a vizsgálatba bevont országok közül, ahol önálló minisztérium foglalkozik az információs társadalom ügyeivel.

- legyen egy kellő kompetenciával bíró szerv, amely kialakítja és megvalósítja az ország elektronikus kormányzásának stratégiáját;
- legyen felelős szerve az ún. cyber törvények megalkotásának, a távközlés terén egyre sürgetőbb EU jogharmonizációnak.

3.1.1.1. Az Információs Társadalom Minisztériuma

A 2001. január 1-én megalakított Minisztérium feladatai az alábbiakban foglalhatók össze:

- Gondoskodnia kell arról, hogy az ország valamennyi lakosa azonos feltételek mellett férhessen hozzá az információs technológia vívmányaihoz és szolgáltatásaihoz;
- elő kell mozdítania a tudás alapú gazdaság és az e-biznisz fejlődését a gazdaság magán és állami szféráiban egyaránt;
- elő kell segítenie az e-biznisz fejlődését az államigazgatás terén;
- meg kell teremtenie a feltételeket ahhoz, hogy az államigazgatási eljárások és más közszolgáltatások minél nagyobb hányada valósuljon meg elektronikus úton;
- támogatnia kell az információs társadalom igényeinek megfelelő oktatás és továbbképzés rendszerének kifejlesztését;
- támogatnia kell mindazon projekteket, amelyek a digitális szakadék felszámolására irányulnak, illetve csökkentik ama személyek számát, akik önhibájukon kívüli okokból lemaradnának az információs technológia és szolgáltatások felhasználása terén;
- ösztönöznie kell az olyan műszaki eljárások szlovéniai meghonosítását, amelyek révén új munkahelyek teremthetők az IKT szektorban;
- javaslatot kell tennie az információs társadalom infrastruktúrája, valamint az e-biznisz megvalósításához szükséges jogszabályok megalkotására, illetve folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a már meglévő rendeletek betartását;
- biztosítania kell az információs társadalommal kapcsolatos szlovén törvényeknek az EU közösségi joganyagához (acquis) való harmonizálását;
- el kell készítenie az e-törvényekkel kapcsolatos végrehajtási utasításokat;
- gondoskodnia kell az EU előírásainak megfelelő független hírközlési szabályozó szervezet (NRA) felállításáról;
- értékelnie kell a szektorspecifikus jogszabályokat abból a szempontból, hogy megfelelően szolgálják-e az e-kormányzás megvalósítását, illetve javaslatokat kell tennie az esetleges módosításaikra;
- gondoskodnia kell az e-biznisz biztonságáról és az Internet-bűnözés megfékezéséről;

➤ meg kell valósítani a távközlési szolgáltatások piacának liberalizálását.

A Minisztérium feladata az ország nemzeti telekommunikációs programjának kidolgozása is. Mivel ez hosszabb időt igénybe vevő feladat, egyelőre három, még a Minisztérium felállítása előtt elkészített akcióprogramban,

- az eSzlovénia Akciótervben,
- az eKormányzat Akciótervben és
- az Elektronikus Közbeszerzés Programjában (CVI)

megfogalmazott feladatok végrehajtása van folyamatban.

Az akciótervek megvalósítása kapcsán a következő projektek vannak jelenleg folyamatban:

- Az információs társadalom célzott kutatásának programja;
- a Telekom Slovenije és a hozzá kapcsolódó cégek privatizációjának menedzselése;
- az IKT szolgáltatások magán kézbe adása, mind az üzleti szféra, mind az ún. érzékeny területek esetében;
- olcsó, bizonyos tevékenységi körök esetében ingyenes Internet hozzáférés biztosítása;
- közreműködés az oktatás minden szintjének a legkorszerűbb IKT eszközökkel való ellátásában;
- a távmunka lehetőségének minél szélesebb körű megvalósítása;
- felvilágosító kampány a közügyekbe történő (elektronikus) beleszólás minél szélesebb körű elterjedése érdekében.

A Minisztérium felügyelete alatt két intézmény működik:

- 1.** *A Szlovén Köztársaság Posta- és Távközlési Főfelügyelete*, amely a posta- és távközlési forgalommal kapcsolatos törvények betartását ellenőrzi, és szabályozza a hírközlési cégek egymás közötti, valamint a szolgáltatásaikat igénybe vevő partnereikkel fennálló kapcsolatait.
- 2.** *A Trade Point Slovenia*, amely az államapparátus, az üzleti élet szereplői, a kereskedelmi- és iparkamarák, a szállítmányozási- és hajózási cégek, biztosító társaságok és más szervek kereskedelmi jellegű információkkal való ellátását biztosítja egy, az UNCTAD által kiépített és üzemeltetett világméretű információs lánc részeként.

Az alárendelt szervekkel együtt 43 fő dolgozik a Minisztériumban. Közülük hárman a Posta- és Távközlési Főfelügyeletnél és négyen a Trade Point Slovenia-nál.

Saját megfogalmazásuk szerint annak érdekében, hogy az EU vonatkozó határozatait Szlovénia maradéktalanul be tudja tartani, az Információs Társadalom Minisztériuma felállította a *Biztonságos e-Kereskedelem és -Internet Akciócsoportot*. Az Akciócsoportban képviselteti magát valamennyi minisztérium, az IT termelő és szolgáltató cégek, a média, a fogyasztói érdekképviseleti szervek, hátrányos helyzetű személyek (mozgássérültek, vakok és gyengénlátók, nyugdíjasok stb.) érdekképviseleti szervei, valamint a vállalati, felsőoktatási és akadémiai szervezetek gazdasági és műszaki szakértői.

Az Akciócsoport feladata a Minisztérium munkájának segítése a jogszabályalkotás, a tanácsadás, a legjobb megoldások (best practice) terjesztése terén, különféle ismeretterjesztő előadások tartása, kiadványok publikálása. Az egyes feladatok elvégzésére az Akciócsoport szakértőkből álló munkaközösségeket hoz létre, amelyek tagjai megbízási szerződések alapján végzik el a munkát, aminek eredményéről az Akciócsoportnak kötelesek beszámolni.

3.1.1.2. Cyber törvények

Mint ahogy a Bevezetőben utaltunk rá, Szlovéniában igen fontosnak tekintik az EU-konformitást. Az új ország közigazgatását, jogszabályait igyekeznek eleve úgy kialakítani, hogy a csatlakozás kapcsán minél kevesebb harmonizációs feladatuk legyen. Nem kivétel ez alól az információs társadalom építése sem. Az EU tagállamokra kötelező jogszabályokat, általában a számukra előírt határidőn belül Szlovéniában is megalkotják, az ugyancsak a tagállamok vonatkozásában foganatosított brüsszeli ajánlásokat is mintaszerűen betartják. Egy fontos kivétel ugyanakkor hosszú ideig árnyékot vetett az eminens ország megítélésére. Ez a távközlési piac liberalizációjával kapcsolatos követelményrendszer figyelmen kívül hagyása, ugyanis jogilag 2001 közepéig, gyakorlatilag mind a mai napig a távközlési piacot az állami tulajdonban lévő nemzeti távközlési vállalat uralja.

A 2001-2811-0019 sz. *Távközlési Törvény* ugyan liberalizálta a piacot, vagyis más szolgáltatók számára is biztosítja a megjelenés jogát, de egyelőre még nem akadt olyan cég, amely megkísérelné a betörést a Telekom Slovenije (TS) piacára. A távközlési törvény hatályba lépésével egy időben jogilag ugyan megtörtént a TS átalakítása is, tehát ma már nem állami vállalat, hanem részvénytársaság, amelynek azonban 100%-os tulajdonosa a szlovén állam. Az TS "elkötelezettségét" mutatja, hogy az ország valamennyi (az általános iskolától az egyetemekig) oktatási intézménye számára a kormánnyal kötött ún. társadalmi szerződés értelmében ingyenes Internet hozzáférést biztosít.

Szlovénia igen jól halad az EU által a tagjelölt országok számára előírt eEurope+ program megvalósításában. 2001-ben nemcsak a távközlési törvényt hozták tető alá, hanem már ezt megelőzően (2001-2811-0019 sz. alatt) megalkották az *elektronikus kereskedelmet és az elektronikus aláírást szabályozó törvényt*, majd az elektronikus kereskedelemre is kiterjedő, új *Fogyasztóvédelmi Törvényt* is elfogadták (2001-2111-0094 sz.).

Az e-kereskedelem fejlesztésében a kormánnyal együttműködve aktív szerepet játszik a Kereskedelmi Kamara is, amely különféle tanfolyamokat szervez tagvállalatai számára az új értékesítési/beszerzési lehetőségek megismertetése céljából.

3.1.1.3. Az e-kormányzat megjelenése a kormányzati portálon

Az EU tagjelölt országok közül Szlovénia volt az első, amely - 2001. januárjában - beindította a kormányzati portálját. A www.e-gov.si/e-uprava szlovén és angol nyelvű, sok fejlett ország által is megirigyelhető portál igen jól strukturált, laikus felhasználók számára is érthető módon szervezi az információkat, kínálja szolgáltatásait. Három hasábos, amelyek közül

- az elsőről az információs társadalommal kapcsolatos törvények, direktívák, kezdeményezések szövegét lehet elérni,
- a második a szlovén változatban a polgárok élethelyzetükhöz kötött információkhoz, bizonyos esetekben ügyintézési lehetőségekhez vezet,
- az angol változatban a második hasáb "Visit Slovenia" címmel igen alapos turisztikai honlap,
- a harmadik hasáb az Információs Társadalom Minisztériuma legfrissebb híreit, közleményeit és akcióit tartalmazza.

Az elektronikus közbeszerzés kialakítása is folyamatban van. Valamennyi kormányzati beszerzésre vonatkozó felhívás megjelenik elektronikus formában, letölthető jelentkezési lapokkal, de teljes körűen (tehát tranzakciós mélységben) egyelőre csak az IKT eszközök és szolgáltatások vonatkozásában működik.

Ugyancsak fejlesztés alatt állnak, s egyelőre csak részben működnek az online egészségügy, az online környezetvédelem, valamint az intelligens szállítási rendszerek projektek.

A kormányzati portál lényege, hogy az év 365 napján, napi 24 órában a felhasználók rendelkezésére áll. Ehhez jól szervezett ún. back office tevékenységre van szükség, amit a műszaki infrastruktúra mellett a hozzáértő, pontosan dolgozó hivatalnokok, a jogszabályok, valamint a jól szervezett, s egymással zavarmentesen kommunikáló adatbázisok biztosítanak.

A szlovén kormányzati portál sajátossága, hogy a természetes és jogi személyek kormányzattal, közigazgatással kapcsolatos ügyeinek intézése, informálódása mellett az e-kereskedelem valamennyi válfaja (B2G, B2B, B2C) működése számára is – ingyenes! - platformot biztosít.

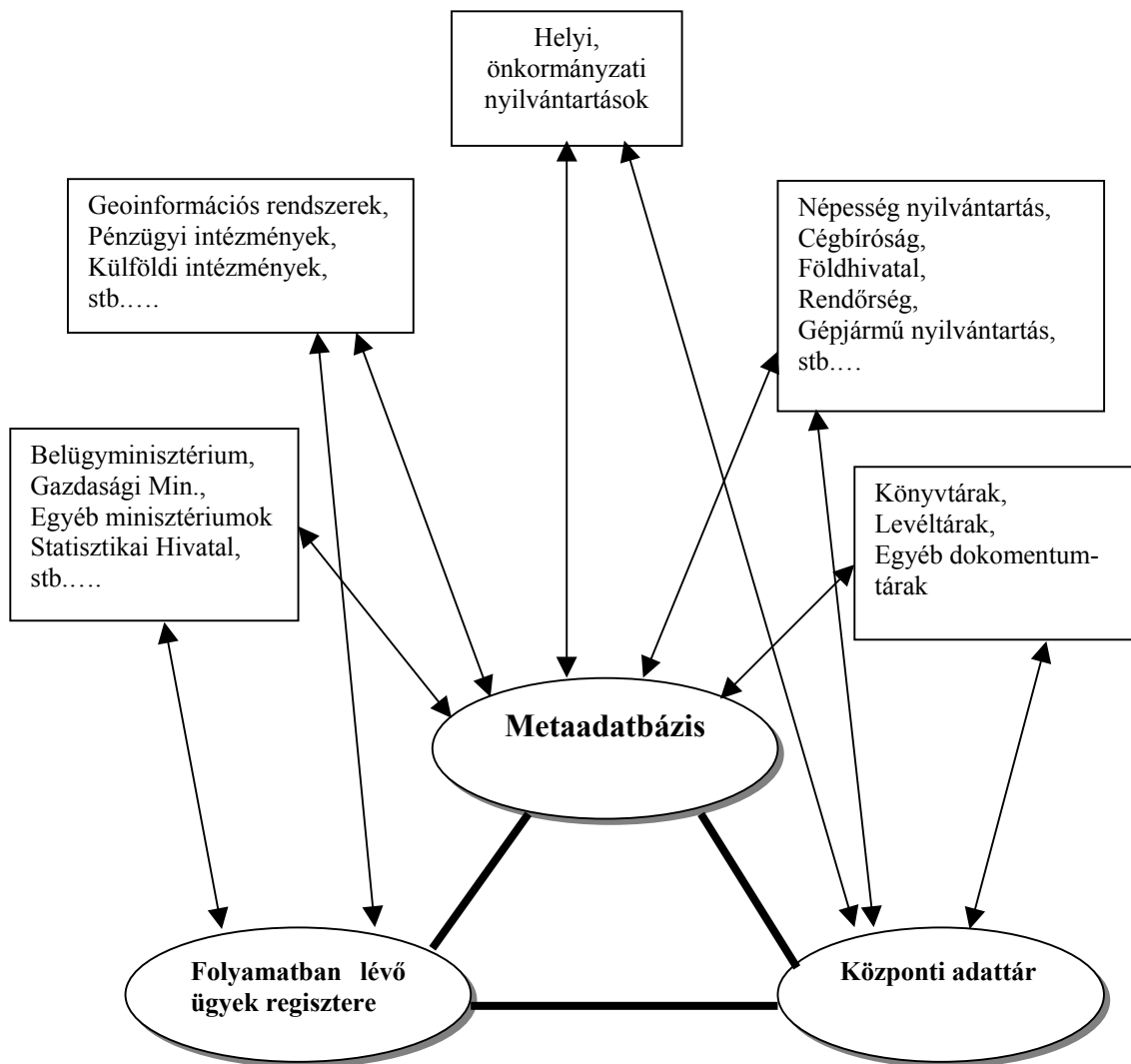
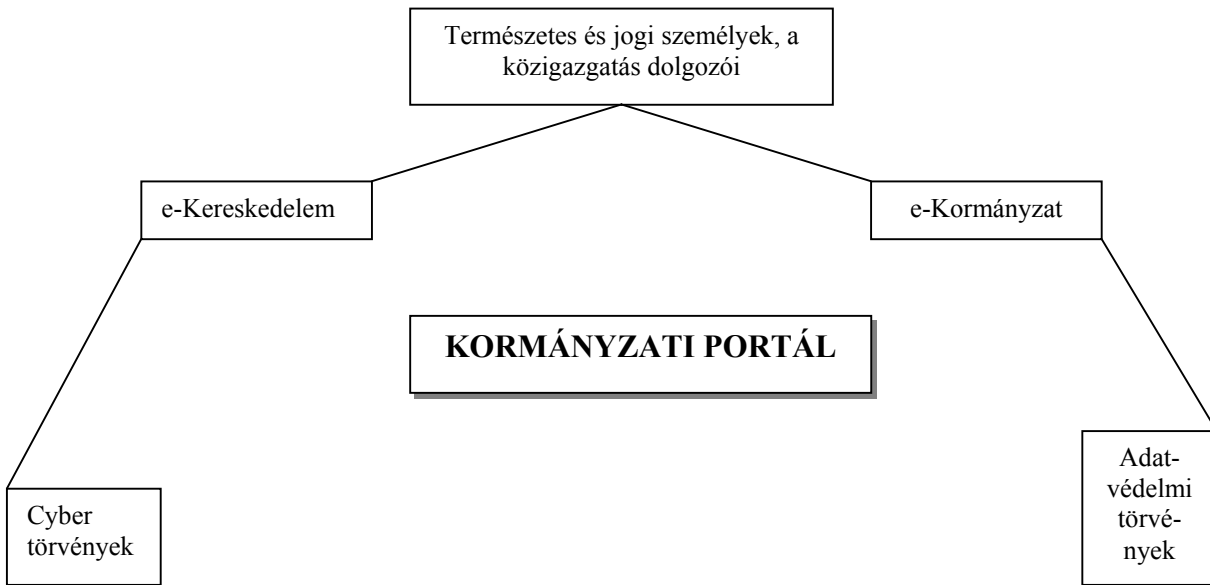
A kormányzati portál „lelkét” három egymással, az adatszolgáltatókkal és a felhasználókkal kommunikáló adatbázis alkotja.

- A *metaadatbázis*, amely az egyablakos ügyintézés megvalósítása szempontjából elengedhetetlen fontossággal bír, mivel ebből tudja meg a

felhasználó, hogy a számára szükséges adatokat, információt hol találhatja meg. A fejlődés útja, hogy ennek az adatbázisnak a működése minél inkább automatizálva legyen, tehát ne a felhasználónak kelljen megkeresnie, mely intézmény(ek)hez kell fordulnia ügyei elintézésé végett, hanem ezt a portál tegye meg helyette. Az automatizálás folyamatban van, teljes megvalósításának határidejét 2004. szeptemberében határozták meg.

- *Központi adattár*, amelynek feladata az egyes adatgyűjtő helyeken felgyülemelő adatok tárolása, a portál felhasználói számára történő rendelkezésre bocsátása.
- *A folyamatban lévő ügyek regisztere*, ahová bekerülnek az államigazgatás központi és helyi szerveinél, az igazságszolgáltatás intézményeinél megkezdett eljárások (virtuális) aktái, s ahonnan az ügyfelek megtudhatják, milyen stádiumban van ügyük elintézésének folyamata.

A szlovén kormányzati portál működését a következő ábra szemlélteti:

3.1.2. E-kereskedelem: a szlovén információs társadalom építésének sarkköve

Érdekes, és magyar szempontból is tanulságos lehet az a mód, ahogy a szlovén kormányzati tevékenység elektronizálása folyik. Az erre vonatkozó, a 2001-2004-es periódusra kiterjedő stratégiát⁶⁵ 2000-ben dolgozták ki. Mint mindenben, ebben is szigorúan követik az EU irányelveit. Ugyanakkor amellett, hogy a célrendszer megfogalmazásában visszaköszönek a különböző EU dokumentumok, sajátos értelmezést adnak a feladatnak. Mivel az EU irányelvei, amelyek a fejlett piacgazdaságok e-gazdaságokká történő átalakítására vonatkoznak, a közepesen fejlett Szlovénia esetében csak akkor valósulhatnak meg, ha egyben az ország elmaradottságának felszámolását is szolgálják, Szlovéniában nem elég a kormányzati tevékenység elektronizálása ahhoz, hogy az ország felzárkózzék a fejlett világhoz, a szlovén vezetés szerint állami feladat a gazdálkodó egységeknek, az állampolgároknak az információs társadalom vérkeringésébe történő bekapcsolása. Ezért programjukban úgy fogalmazzák, hogy a legfőbb haladási irány az, hogy a gazdaságot az e-kereskedelem (e-Commerce) jellemezze, de a kereskedelem fogalmát a megszokottnál tágabban, igen sokféle tevékenység összességéként értelmezik. Vagyis nemcsak áruk és szolgáltatások adás-vételét értik alatta, hanem mindazt, ami az IKT révén a természetes és jogi személyek birtokába kerülhet. Tehát értelmezésükben az információ szerzés, az ügyintézés, a távoktatás, -munka, -gyógyítás stb. is e-kereskedelemnek minősül.

A program szerint ahhoz, hogy az információs társadalom vívmányai a fejlett országokhoz hasonló mértékben terjedhessenek el Szlovéniában is alapvetően a következőkre van szükség:

- *Deregulációra*, vagyis minden olyan monopolhelyzetet fel kell számolni, amely a piaci erők szabad érvényre jutását hátráltatja;
- *Mások tapasztalatainak hasznosítására*, ami azt jelenti, hogy Szlovéniában nem törekednek új „felfedezésekre”, amit csak lehet, igyekeznek másoktól eltanulni, a viszonylag későn jövőök ama előnyét felhasználva, hogy már rendelkezésükre áll a pionírok sikereinek és kudarcainak ismerete;
- *Decentralizációra*, vagyis abból a felismerésből indulnak ki, hogy az információs társadalom lényege, hogy egyének alkotják. A tanuló, dolgozó, szolgáltató, szolgáltatásokat igénybe vevő, vásárló, szórakozó és egymással kommunikáló személyek és nem a különféle szervezetek a fontosak az újjgazdaság kialakítása szempontjából. Mindezek értelmében biztosítani kell, hogy minden állampolgár
  - annyi ismerethez jusson, hogy képes legyen eldönteni, milyen mélységben kíván részt venni az információs társadalomban,

---

⁶⁵ The strategy of e-commerce in public administration of the Republic of Slovenia for the period from 2001 until 2004.

- alkotó módon beleszólhasson, véleményt alkothasson az országos, helyi és egyéni érdekeket meghatározó ügyekbe;
  - rendelkezék kellő mennyiségű információval ahhoz, hogy hasznos polgára legyen az információs társadalomnak.
- *Informatizáltságra*, vagyis arra, hogy minden természetes és jogi személy rendelkezék megfelelő IKT eszközparkkal, továbbá a felhasználók és a szolgáltatók közötti kapcsolatot a lehető legkorszerűbb hálózatok biztosítsák.

3.1.2.1. Középtávú stratégiai célok

Az e-kereskedelem stratégiai programja a következő kiemelt célokat fogalmazza meg:

- *A távközlési piac liberalizációja*, amely a nemzeti szolgáltató monopóliumának megszüntetését, modern, független hírközlés szabályozó hatóság (NRA) felállítását, a versenyszabályok törvénybe foglalását jelenti, s mindezek révén kialakuló verseny következtében jobb, változatosabb és olcsóbb szolgáltatásokhoz juthatnak majd az állampolgárok.
- *Aktív kormányzati támogatás az elmaradott települések bekapcsolásához*. Szlovénia sajátossága, hogy a lakosság zöme kis településeken szétszórtan él, következésképpen a megfelelő színvonalú hálózati infrastruktúra kiépítése üzleti alapon kevésbé valósulhat meg.
- *Az e-biznisz számára stabil jogi környezet kialakítása*. A cyber törvények már megszülettek. Jelenleg az elektronikus aláírást regisztráló és hitelesítő hatóságok felállítása van folyamatban. Más országokkal ellentétben ezek – legalább is egyelőre – nem magán vállalkozások, hanem állami irodák formájában fognak működni, mert a szlovén embereknek nagyobb a bizodalomuk az állami hatóságok irányában.
- *Az állami adatbázisok hozzáférhetővé tétele az állampolgárok és a vállalatok számára*. Igen fontosnak tartják, hogy mindaz az adat- és információvagyon, amely az állami intézményekben felhalmozódott hasznosuljon az üzleti életben, az oktatásban, kutatásban és más területeken is.
- *Gyors és olcsó Internet-hozzáférés a diákok számára, az e-oktatás ösztönzése*. Az iskoláknak már ma is ingyenes Internet-hozzáférésük van. Napirenden van az iskolás gyermekeket nevelő családok számára kedvezményes hozzáférés biztosítása, valamint a távoktatásra alkalmas tananyagok állami pénzekből történő kifejlesztése.
- *A digitális szakadék felszámolása*. Különbéféle felzárkózási programokat szerveznek a lemaradó társadalmi rétegek számára, így a munkanélkülieknek, az időseknek, a fogyatékosoknak stb.

- *Az e-tartalom előállítás ösztönzése.* Az információs társadalom csak akkor tud kellő ütemben fejlődni, ha minden réteg megtalálja az Interneten az őt érdeklő szolgáltatást, ezért a szlovén állam anyagilag is támogatja a különféle civil csoportokat, társaságokat a speciális társadalmi rétegeket érdeklő programok fejlesztésében.
- *Az e-demokrácia ösztönzése mind országos, mind helyi szinten.* Könnyen kezelhető interaktív portálokat fejlesztenek ki, amelyekről lehetőség nyílik a polgárok számára a közügyekbe való beleszólásra.
- *A K+F-re fordítandó állami kiadások növelése.* A magán és az állami szektorban egyaránt ösztönözni kívánják a kutató tevékenységet a high tech ágazatokban.
- *A kormányzati tevékenység elektronizálása.* 2004-re valamennyi központi és helyi közszolgáltatás elérhető lesz elektronikus formában is.

3.1.2.2. Az e-kereskedelem és a kormányzat

A szlovén kormány a kormányzati szolgáltatások elektronizálása mellett feladatának tekinti az e-gazdaság kialakítását is. Ezt egyrészt gazdasági alanyként teszi azáltal, hogy a közbeszerzéseket, mind központi, mind helyi szinten állami elektronikus piacra tereli, másrészt platformot biztosít a vállalatok egymás közötti (B2B) elektronikus kereskedelmének is. Míg más országokban ez általában az érintett vállalatok saját, vagy erre specializálódott szolgáltatók platformján, természetesen borsos „helypénz” beszedése mellett zajlik, Szlovéniában ingyenes állami szolgáltatásként vehető igénybe.

A legnagyobb forgalmú elektronikus piacot a Trade Point Slovenia üzemelteti. Mivel ez az intézmény a világ szinte minden országára kiterjedő nemzetközi hálózat tagja, közreműködésével a szlovén termékek nemcsak a hazai, hanem a világpiacra is kijuthatnak.

Ez a vállalkozás- és exportösztönzés egy sajátos formája. Minden olyan termelő és szolgáltató cég élvezheti, amely részesedni kíván az új technika vívmányai nyújtotta előnyökből.

Egyébként a kormányzati portál is bizonyos vonatkozásban e-piac térnek tekinthető, ugyanis a különféle élethelyzetekhez kapcsolódó szolgáltatásokat (például költöztetés, gyermek felügyelet, korrepetálás, betegápolás, temetés stb.) végző vállalkozókat a lakosság onnan egy kattintással elérheti.

Az e-piacra, vagy a kormányzati honlapra felkerülés feltétele, hogy az illető cég megbízhatóságát egy erre szakosodott állami intézmény ellenőrizze.

Összefoglalva: Szlovéniában az információs társadalom építése szép csendesen folyik. Nincsenek látványos programok, nem bombázzák a lakosságot szlogenekkel, „csak” következetesen haladnak előre. Az EU direktíváit pontosan követik, ajánlásait maradéktalanul betartják. Nem kizárt, hogy a teljes jogú EU taggá válás folyamatának alakulására is következtethetünk abból, hogy széles körben ugyan nem

hozták nyilvánosságra, de az EU Információs Társadalom Igazgatóságán a múlt hónapban benyújtottak egy kérelmet arra vonatkozóan, hogy Szlovéniát ne tagjelölt, hanem tagországnak tekintsék az információs társadalom építésével kapcsolatos programokban.

3.2. Cseh Köztársaság

3.2.1. Az állami információs politika kialakításának első szakasza - 1996-2000

Az első lépést a *Cseh Információs Társadalom Fórum* 1996 közepén történt megalakulása jelentette, amely egyfajta konzultatív szervezetként kezdte el a nemzeti információs politika kidolgozását, a technikai és társadalmi szempontok figyelembe vételével. 1996-ban alakították meg az Állami Információs Rendszer Hivatalát (USIS)⁶⁶, eredetileg azzal a céllal, hogy valamennyi állami hivatalban egységes információs rendszert hozzanak létre. Ezt a célt később fel kellett adni, mivel már minden szervezet létrehozta saját információs rendszerét, és az új célt a különböző független információs rendszerek összekötésének koordinálásában határozták meg. Ennek szellemében 1999-ben alakították ki „Az államigazgatás információs rendszere kiépítésének koncepcióját”, amelynek megvalósítása „Az államigazgatás Információs rendszerének törvényében” fogalmazódott meg. A hivatal neve is megváltozott: 2000 óta Közszolgálati Információs Rendszerek Hivatala (UVIS) elnevezéssel működik. Az információs társadalom kormányzati irányításának hangsúlyosabbá válását jelzi, hogy 2000 márciusában az USIS vezetője (Karel Brezina) az információs technológia és információs rendszerek felelőse *tárcanélküli miniszteri* rangot kapott.

A szervezeti felállással párhuzamosan egy munkacsoport előkészítette az 1998-ban megjelent „A Cseh Köztársaság Kormánya Állami Információpolitikai Tanácsának Szabályzatát és működési rendjét” megfogalmazó kormányrendeletet⁶⁷, s 1998 októberében létrehozták az *Állami Információpolitika Kormánytanácsát*, amely az állami információs politika kialakításának és koordinálásának felelőse lett. A Tanácsot bízták meg az állami információpolitika akciótervének kidolgozásával, amely kétéves időszakot ölelt át. A dokumentumban kifejtik: „az állami információpolitika konkrét, meghatározott feladatok megvalósítását tűzi ki. Ennek formái: a projektek, prioritási területek megjelölése. A projekteknek mérhető célkitűzéseik, határidejük, forrás- és felelősség-megjelölésük van, amelyeket az állami testületek határoznak meg. Az Akcióterv az egyes közigazgatási egységek számára megjelöli az információpolitika adott területének konkrét célját és prioritását. A végrehajtást rendszeresen ellenőrzik.” A Kormánytanács elnöke a miniszteri rangú Karel Brezina.

A Kormánytanács végrehajtó szerve az USIS, majd 2000-től UVIS. Ez a kormányhivatal nyújtja a szükséges adminisztratív háttérrel a Kormánytanácson kívül annak tanácsadó testületének, a Cseh Információs Fórumnak is.

1999. májusában jelent meg az „*Állami Információpolitika*” kormányrendelet⁶⁸, amely Csehországban az első alkalommal fogalmazta meg az állam feladatát az információs

⁶⁶ 272/1996 sz. törvény

⁶⁷ 850/98 sz. törvény

⁶⁸ 525/99 sz. törvény

társadalom megteremtésében – összefüggésben a társadalomnak az állami információpolitikai irány-meghatározással kapcsolatos elvárásával. Az 1999. májusi kormánydokumentum rögzíti az állam feladatkörét az információpolitika megvalósításában:

- a jogalkotás,
- a pénzügyi források allokálása és mindenfajta pénzügyi eszközök alkalmazása,
- az államigazgatási szervezeteken keresztül történő irányítás és koordinálás.

A dokumentumban kiemelt hangsúlyt kap: az információs társadalom fejlesztése nem kizárólag az állam és a kormány feladata. A siker záloga az államigazgatás valamint az önkormányzatok, állampolgárok, az üzleti szféra, az információs ipar, a tudományos és a kutatói közösség közötti partneri kapcsolat. Ennek keretét a Cseh Információs Fórum biztosítja, amely a gazdaság és társadalom valamennyi területének mintegy 60 képviselője révén megteremti az államigazgatás és a civilszféra közötti folyamatos kapcsolatot.

A dokumentum fő fejezetei:

1. Az információpolitika általános és nemzetközi szempontjai – ezen belül az általános fejlődési trendekkel, az információs és kommunikációs technológiák fejlődési tendenciájával, a nemzetközi kooperáció területeivel és ezzel összefüggésben Csehország helyzetével, feladataival foglalkozik.

2. Az állami információpolitika megvalósításának előfeltételei keretében

- a jogalkotás feladataival (ezen belül az EU-jogszabályokkal való harmonizálással),
- a finanszírozással
- a standardizálással
- a nemzeti telekommunikációs politikával,
- az információs rendszerek és a személyi adatvédelem kérdéseivel,
- az elektronikus kereskedelemmel,
- az oktatás-képzés feladataival,
- a kutatás-fejlesztés témájával,
- a közcélú információs szolgáltatások feladataival

foglalkozik – elvi szempontok szerint, a fő irányokat megjelölve.

3. Záró fejezetként az 1999-2001 közötti időszakra megjelöli az állami információpolitika egyes konkrét területein megvalósítandó feladatokat, mindhárom évre felosztva a tennivalókat.

Megvalósítási menetrend az állami információpolitika egyes feladatai terén

Prioritások	1999 második fele	2000	2001
I. Információs „írástudás”	<p><i>Szeptember:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Az államigazgatás és a helyi szervezetek oktatási programja, elsősorban a törvényhozás terén ➤ Médiakampányt indítani az állami információpolitika megismertetésére 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az állampolgárok informatikai oktatását szolgáló, hivatásos szakmai intézmények rendszerének támogatása ➤ Képzések és képesítések megszerzésének támogatása ➤ Az információ-technológia alkalmazásának terén K+F programok támogatása (kiemelten a főiskolák és egyetemek) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az informatikai képzés beillesztése az alapfokú oktatásba ➤ Internet hozzáférés valamennyi iskolában, könyvtárban, postahivatalban.
II. Információs demokrácia	<p><i>November:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>egységes</i> államigazgatási Internet-hozzáférés (gateway) létrehozása <p><i>December:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ bővíteni az Interneten hozzáférhető államigazgatási információk körét (törvények, kormányrendeletek stb.) ➤ az államigazgatási formanyomtatványokat nyomtatható formában megjelentetni a web-en ➤ a televízió (teletext, kábel-hálózatok) felhasználása a közigazgatás információs csatornájaként 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Információs kioszkok létrehozásának megkezdése ➤ Az információs szabadság támogatása és alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Minden hivatalban létre kell hozni információs kioszkokat

Prioritások	1999 második fele	2000	2001
III. A közigazgatási információs rendszer fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Törvénytervezetek előkészítése</i> - e-aláírás (július) - állami információs rendszer (június) - okmány és archiválási rendszer (dec.) - jogszabályok a közigazgatási informatikai rendszer működéséhez (november) ➤ <i>az államigazgatási információs rendszer (PAIS) koncepciójának kialakítása az UVIS, a minisztériumok és a helyi hatóságok részvételével</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Olyan államigazgatási hivatalok létrehozása (one stop), ahol az állampolgárok többféle ügyüket intézhetik, információt és formanyomtatványokat kapnak ➤ Az elektronikus és papíralakú okmányok azonos jogérvényessége ➤ Az elektronikus kommunikálás lehetőségének megteremtése a közigazgatással 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A PAIS összekötése egy egységes biztonságos referencia interface-szel (ezen keresztül a PAIS kapcsolódik a az alap adatbázishoz) ➤ Felhasználói interface létrehozása, amely az állampolgárok és a közigazgatás kommunikálását szolgálja.
IV. Kommunikációs infrastruktúra	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Október:</i> a közigazgatási törzskommunikációs hálózat létrehozása ➤ <i>November:</i> a közigazgatási kommunikációs infrastruktúra operátor-kiválasztás elvének kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Egységes közigazgatási kommunikációs infrastruktúra létrehozása ➤ A közigazgatás kapcsolódási helyeinek és a kiválasztott irodák összekötése ➤ A PAIS biztonságos összekapcsolása az internettel 	További irodák bekapcsolása a PAIS-ba
V. Az információs rendszer hitelessége, biztonsága és a személyi adatok védelme	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>December:</i> az elektronikus azonosítók licence kiadásának specifikációját és feltételeit kialakítani ➤ <i>Júliustól:</i> a PAIS biztonsági koncepciójának kidolgozása, különös tekintettel a személyi adatok védelmére. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A közigazgatás számára biztosítani a professzionális elektronikus azonosítók kiadását ➤ Létrehozni a Személyi Adatvédelem Felügyeleti Hatóságát 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elektronikus azonosítók, információs kioszkok és az Internet révén az állampolgárok hozzáférhessenek saját személyi adataikhoz ellenőrzés céljából ➤ Valamennyi lakos számára az elektronikus azonosítók kiadását elindítani

Prioritások	1999 második fele	2000	2001
VI. Elektronikus kereskedelem	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Szeptembertől:</i> hasznosítani az EU-országok tapasztalatait az elektronikus kereskedelemmel kapcsolatos törvényhozásban (elektronikus azonosítók használata, az elektronikus dokumentumok jogbiztonságának megteremtése) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Központi okmányhatóság létrehozása ➤ A Public Key Infrastructure (PKI) kialakítása ➤ IKT-ipari park létrehozása feltételeinek megteremtése 	Elektronikus szolgáltatás létrehozása a közigazgatásban az üzleti szféra számára (megállapodás a társadalombiztosítási szervezettel, az adó- és vámhatósággal)
VII. Átlátható gazdasági környezet	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Júliustól:</i> elindítani és a lakosság számára elérhetővé tenni a valamennyi gazdasági egységet átfogó regisztret ➤ <i>November:</i> a közbeszerzési eredmények és az állami támogatások átláthatósági feltételeinek kialakítása 	A hatályos jogszabályok alapján az állami költségvetés bevételeinek elektronikus közzététele	A hatályos jogszabályok alapján az állami költségvetés kiadásainak elektronikus közzététele
VIII. Információs társadalom: stabilitás és biztonság	Elemezni szükséges, hogy az információs társadalom feltételei között mi az információigénye a krízis menedzsmentnek, a környezetvédelemnek és a biztonságpolitikának.	Az elemzés alapján létrehozni és folyamatosan fejleszteni az adatbázisokat és a regisztereket.	Az államigazgatási rendszerbe történő teljes integrálás.

Külön un. stratégiai dokumentumban jelent meg „Az állami információs politika oktatási koncepciója, amelyet 2000 áprilisában fogadott el a kormány. Ez a dokumentum a következő témakörökkel foglalkozik:

- az ifjúság az Információs korszakban
- az iskolák és a könyvtárak Internet-hozzáféréseinek megteremtése, felszerelésük számítástechnikai és multimédiás eszközökkel,
- az IKT bevonása az oktatásba

- a tanárok felkészítése az IKT- és a multimédiás eszközök oktatásban történő használatára

Az állami információpolitika első szakaszának további fontos dokumentumai a „Személyi adatok védelmének Törvénye”⁶⁹ valamint az „Elektronikus Aláírás Törvénye”⁷⁰. Mindkettő illeszkedik az előzőekben bemutatott állami információpolitikai irányelvek V. pontjához. Ennek szerves része a 2000 júniusában létrehozott független szervezetként működő *Személyi Adatvédelmi Iroda* (UOOU) tevékenysége: ellenőrzi a személyes adatok gyűjtését és feldolgozását végző intézményeket és kibocsátja a megfelelő hatósági igazolásokat az erre jogosult intézmények számára. A szervezet élén a parlament felsőháza által választott elnök áll, s hét felügyelő irányítja az egyes részterületeket.

3.2.3. Az állami információpolitika szabályozásának intézményrendszere

A Cseh Köztársaságban nem hoztak létre az állami információs rendszer kifejlesztésére minisztériumot. Ugyanakkor – mint korábban említettük – a tárcanélküli miniszter vezetésével 2000 márciusa óta működik a Közszolgálati Információs Rendszerek Hivatala (UVIS). A fontos IT-kapcsolódású döntéseket a kabinet egésze hozza, míg az előkészítés az Állami Információpolitika Kormánytanácsának és az UVIS-nak a feladata. A miniszter felelőssége:

- a Kormánytanács vezetése
- az UVIS politikájának kialakítása.

A Kormánytanács a kabinet tanácsadó testülete. Felelőssége „a kormány információs politikája végrehajtásának ellenőrzése, értékelése és koordinálása”. Ennek megfelelően

- a kabinet számára kialakítja és elkészíti az állami információs politika stratégiai dokumentumainak tervezetét, és a közigazgatási információs rendszer kialakítására vonatkozó irányelveket,
- a közigazgatási információs rendszerben a szervezet-közötti és szervezetek fölötti alapvető dokumentumok kidolgozását koordinálja,
- a kabinet és az államigazgatási szervezetek számára hivatalos álláspontot alakít ki az államigazgatási információs rendszerben felmerülő kérdésekben,
- megoldási javaslatokat dolgoz ki a szervezet-közötti és szervezetek fölötti információs rendszert érintő kérdésekben,
- álláspontot alakít ki az államigazgatási információs rendszerben általánosan érvényes jogi és egyéb szabályozás terén,

⁶⁹ 101/2000 sz. törvény

⁷⁰ 227/2000 sz. törvény

- kialakítja álláspontját az államigazgatási információs rendszert érintően az EU-szabályozáshoz illeszkedő cseh jogharmonizációval kapcsolatban,
- biztosítja a finanszírozási fedezetet az államigazgatási információs rendszer szervezet-közötti és szervezetek fölötti programjai számára az állami költségvetés *Államkincstári kormányzati fejezetéből*⁷¹.

2000 márciusa óta a Kormánytanács megnövekedett kompetenciával rendelkezik az IT-közbeszerzések koordinálása terén: a Pénzügyminisztériummal közösen valamennyi állami szervezet IT-beruházását ellenőrzi.

A 2000. július 1. óta 18 alkalmazottal működő Személyi Adatvédelmi Hivatal független szervezet, amelynek feladatköre:

- ellenőrzi a személyes adatok kezelésének törvényben meghatározott szabályainak megtartását,
- nyilvántartást vezet a személyes adatok feldolgozásának lehetőségeiről,
- fogadja és vizsgálja az állampolgárok bejelentéseit a törvény megsértésével kapcsolatban,
- konzultációs lehetőséget teremt az adatvédelem kérdéseiről.

Az Elektronikus Aláírás Törvénye a Hivatal számára megfelelő kompetenciát teremtett ezen a téren is.

2000. július 1-én lépett érvénybe az új *Telekommunikációs Törvény*⁷², amely az telekommunikációs piac liberalizálását biztosítja. A törvény elkülöníti a *Közlekedési és Hírközlési Minisztérium*, valamint a független szabályozó hatóság, a *Cseh Telekommunikációs Hivatal* kompetenciáját. A minisztérium feladatkörébe tartozik:

- a telekommunikáció területén az állami előírások fő elveinek és jogszabályainak meghatározása,
- a nemzeti telekommunikációs politika megalkotása és végrehajtásának ellenőrzése.

A *Cseh Telekommunikációs Hivatal*, amely korábban minisztérium keretén belül működött, a Törvénynek megfelelően önálló, független szervezetté vált. Elnökét a kormány nevezi ki. Feladatkörébe tartozik:

- a telekommunikációs licencek adása és visszavonása,
- általános licencek kiadása, megváltoztatása és visszavonása,

⁷¹ *budget chapter Public Treasury Administration of the State Budget*

⁷² 151/2000 sz. törvény

- a hálózati összekapcsolások és hozzáférések terén felmerülő viták rendezése,
- kompetens a telekommunikációs szolgáltatások és az összekapcsolódás ármeghatározásában és ellenőrzésében,
- ellenőrzi a spektrumok és a számok használatát,
- dönt a vitás kérdésekben.

Konzultációs tanácsok

Az Állami Információs Politika Kormánytanácsának konzultatív tanácsadó testülete az *Információs Társadalom Cseh Fóruma (CFIS)*, amelyet 2000 júniusában hoztak létre. A Fórum a European IS Forum modelljeként működik. Feladata, hogy biztosítsa a párbeszéd lehetőségét az információs társadalommal összefüggő technikai, technológiai, kutatási, társadalmi, kulturális, vallási, etikai, biztonsági és környezeti kérdésekről, a kormányzat és a civil szféra lehetőségeiről és kockázatáról e téren. A CFIS tevékenysége biztosítja, hogy a lakosság aktívan részt vállaljon az állami információs politika megvalósításában, az információs társadalommal kapcsolatos problémák megoldásában, s a kormányzattal és az egyes állami intézményekkel való kommunikálásban. Ezáltal teremtődik meg az egyes döntéseket megelőző társadalmi befolyásolás lehetősége. Hat munkacsoportot hoztak létre a CFIS-en belül:

- *a XXI. század új írástudása* munkacsoportja
- *az elektronikus kereskedelem* munkacsoportja
- *a vállalatok átalakítása a XXI. század követelményeihez* munkacsoportja
- *az egészségvédelem az információs társadalomban* munkacsoportja
- *a szolgáltató állam* munkacsoportja
- *az információs társadalom harmonikus fejlesztésének* munkacsoportja.

3.2.3. Az állami információpolitika 2000. évi Akciótervének területei

A cseh kormány 2000. május 31-én hozta nyilvánosságra középtávú Akciótervét, amely a gazdaság, társadalom és közigazgatás számos területét átfogja. Az akcióterv három ún. keretprogramra épül:

1. Az információs műveltség keretprogramja
2. Az elektronikus kereskedelem keretprogramja

3. Az elektronikus közigazgatás keretprogramja

Nemzetközi áttekintésünkben az infokommunikáció kormányzati irányításának vizsgálatával kapcsolatos fő területek: az intézményi struktúra átalakulása, valamint az állampolgárok és a kormányzat kapcsolatrendszere. A következőkben ismertetésre kerülő cseh keretprogramok és az egyes területekre lebontott akciótervek – az intézményi felelősök és az akciótervekben érintett valamennyi intézmény konkrét meghatározásával és a megvalósítási határidők rögzítésével – átfogják az intézményi struktúra átalakításának és a kormányzat-állampolgár kapcsolatrendszernek valamennyi részletét.

A cseh nemzeti Akcióterv épít az eEurope+ programra, követi az abban megfogalmazott célkitűzéseket. Az EU 2001. júniusi göteborgi értekezletén ismertették a cseh információs társadalom akciótervet, s annak kapcsolódási pontjait az eEurope+ programhoz. A cseh kormány arra törekszik, hogy – a kapcsolódást elősegítendően – az Akciótervben prioritást kapott területek finanszírozási hozzájárulásban részesüljenek a PHARE alapokból. Ennek intézményi kereteit Csehországon belül létrehozták.

Az információs műveltség keretprogramja

Információs írástudás

Célfeladat	Valamennyi állampolgár hozzáférése az oktatási rendszeren keresztül az információs műveltség megszerzéséhez
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valamennyi állampolgár számára elérhető lesz az információs műveltség megszerzése: az iskolarendszer valamennyi szintje integrálja az IKT-kurzusokat, biztosítva ehhez a megfelelő technikai felszereltséget és az Internet hozzáférést. ▪ Kedvező feltételeket biztosítanak a folyamatos felnőtt-oktatás és továbbképzés számára. ▪ A hagyományos iskolatípusokon kívül új oktatási módszereket is kifejlesztnek, pl. az ún. virtuális oktatást, főként a virtuális egyetemeket. Ez az iskolatípus túlnő az országhatáron, így a tanulókat és a tanárokat globálisan is integrálja. Létrehozták a Nemzeti Oktatási Információs Központot.
<i>Elsődleges felelős</i>	Oktatási, Ifjúsági és Sportminisztérium (OISM)
<i>További felelősök</i>	Kulturális Minisztérium (KM), Munkaügyi és Szociális Minisztérium (MSzM), Regionális Fejlesztési Minisztérium (RFM), Belügyminisztérium (BM), Egészségügyi Minisztérium (EM)
<i>Határidő</i>	2005

Közösségi információs szolgáltatások - könyvtárak

Célfeladat	A közösségi információs szolgáltatások fejlesztése az információs technológia révén
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Növekszik az IKT-n alapuló információ-szolgáltatás mennyisége ▪ Az 1500 főt meghaladó lakosságú helységek könyvtárait IKT-val látják el és új típusú szolgáltatásokat nyújtanak ▪ A cseh lakosság 90%-a a könyvtárakon keresztül hozzájuthat az Internet-használathoz
<i>Elsődleges felelős</i>	MK
<i>További felelősök</i>	OISM, RFM, BM, EM
<i>Határidő</i>	2002

A köztisztviselők oktatása

Célfeladat	A köztisztviselők képesek legyenek a közigazgatási elektronikus szolgáltatások fejlesztésére, alkalmazására és használatára
A cél elérésének indikátorai	A kijelölt köztisztviselői kör képes a célfeladatban meghatározottak teljesítésére
Elsődleges felelős	BM
További felelősök	OISM
Határidő	2002

Az elektronikus kereskedelem keretprogramja

Az Elektronikus Kereskedelem Zöldkönyve

Célfeladat	Az elektronikus kereskedelem körülményeinek és feltételeinek meghatározása
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A feltételek kidolgozása és a már folyó tevékenység az EU és az OECD által kidolgozott példákat követi ▪ A dokumentum az EU-val összevetve feltárja az eltéréseket és az akadályokat, javaslatot tesz a regisztrált akadályok elhárításának és az elektronikus kereskedelem fejlesztésének alapvető módszereire, összhangban az EU-szabályozással, ▪ A folyamatos fejlődés követésének statisztikai indikátorainak kidolgozása, az EU-val való összevethetőséggel ▪ A Zöldkönyv megvitatásra kerül az üzleti és a civil szféra elé.
Elsődleges felelős	UVIS
További felelősök	Érintett minisztériumok, Iparszövetség, Kereskedelmi Kamara
Határidő	2001. június

Akkreditációs infrastruktúra

Célfeladat	Az okmányozási szolgáltatások hitelességének javítása
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az Elektronikus Aláírás Irodájának létrehozása ▪ Megvalósul az okmányozási szolgáltatások akkreditált nyújtói és a minőségi tanúsítványok nyújtói tevékenységének felülvizsgálata ▪ Az elektronikus aláírás jogi követelményeinek biztosítása ▪ Az államigazgatás kizárólag az akkreditált szolgáltatók által hitelesített elektronikus aláírásokat használhatják
Elsődleges felelős	A vonatkozó törvényekben meghatározva, az UVIS jóváhagyásával a Személyi Adatok Védelmének Irodája
Határidő	Tervezett: 2001. március (valójában áprilisban ill. júniusban jelentek meg a törvények)

Az Elektronikus Közigazgatás Keretprogramja

Közigazgatási Információs szolgáltatások

A/ Információs Források

Üzleti és export integrált rendszer

Célfeladat	Integrált információs rendszer a gazdasági szektor számára, melyet minden létező kormányzati szervezet és intézmény adatainak koordinációjával hoznak létre
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egy általánosan hozzáférhető on-line információs központ, mely „erműként” működik a kormányzati szervek, valamint az üzleti és export szervezetek között. A rendszer megkönnyíti az információ keresését a dokumentumok és az összes résztvevő szervezet adatfájljaiban, valamint az engedélyezett kommunikációt és interaktív kapcsolattartást az államigazgatás és az állampolgárok között. ▪ A gazdasági egységek számára meghatározottak az ilyen jellegű információk tartalmának azonosítási szabályai. ▪ A határvonal a bizalmas, nyilvánosságra nem hozható információk és a nyilvános, kötelezően közlésre hozandó információk között egyértelműen meghatározásra kerül és figyelembe kell venni.
Elsődleges felelős	IKM (Ipari és Kereskedelmi Minisztérium) / Kereskedelemfejlesztési Ügynökség
További felelősök	A résztvevő minisztériumok és szervezetek
Határidő	2000 (első szakasz)

A közbeszerzések információs rendszere

Célfeladat	A tender elbírálás valamennyi jegyzőkönyve nyilvánosságra kerül, a közbeszerzésekre vonatkozó 199/94 törvénynek megfelelően, utólag módosítva (lásd az Interneten)
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közbeszerzésekről pontos és teljes körű információ érhető el ▪ Az információs rendszer lehetővé teszi az ajánlattevő igényei szerinti keresést és besorolást. ▪ Az információk tartalmazzák a végső szerződéses feltételek adatait,
Elsődleges felelős	Később meghatározva
További felelősök	RFM Regionális Fejlesztési Minisztérium
Határidő	2001

Terület- fejlesztési monitoring

Célfeladat	Összetett szolgáltatások fokozatos központosítása (web címek) 2002 végére, vásárlók, tervekészítők és végfelhasználók számára azzal a céllal, hogy használni tudják az Internetet a földrajzi és alfanumerikus adatbázisokból kiindulva a terület-fejlesztési hozzáféréshez
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az összes városi fejlesztési tanulmány területfejlesztési terve elérhető az Interneten a nyilvánosság számára kommentálásra, akár szakmai, akár laikus (az 50/1976 törvény alapján) vagy informálódás céljából. ▪ Területfejlesztési és technikai anyagok az egész országban elérhetőek,
Elsődleges felelős	RFM
Határidő	2002

Szellemi tulajdon információs rendszere

Célfeladat	Szellemi tulajdon információ rendszerének létrehozása
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	Információ szabadalmakról, védjegyekről, eredetigazoló jegyekről, félvezető termékek topográfiajáról, eszköztervekről, tervezetekről és más témákról melyek a szellemi tulajdon törvényeinek hatálya alá esnek – lásd az Interneten
Elsődleges felelős	UPV (Ipari szerzői jogok hivatala)
Határidő	2002

Kutatás és fejlesztés információs rendszere

Célfeladat	Az államilag finanszírozott kutatás és fejlesztés információs rendszerének véglegesítése
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az egymással kapcsolódó „Nemzeti K+F Adatbázisok” véglegesítése és az EU országok analóg információs rendszereivel való kompatibilitás, ▪ mely információt tartalmaz a rendelkezésre álló kutatási és fejlesztési programokról, folyamatban lévő kutatási projektekről, egyes szervezetek függőben lévő kutatási projektjeiről ▪ és ezen projektek eredményeinek az államigazgatási szervezetek és a közületi szféra által való használatról, ▪ beleértve a szükséges adatokhoz történő hatékony hozzáférést biztosító rendszert. ▪ Keresés és más szolgáltatások nyújtása – hasonlóan más programhoz, mint az EU CORDIS-programja.
Elsődleges felelős	Kutatás és Fejlesztés Kormányzati Tanácsa (KFKT)
További felelősök	OISM

Intelligens közlekedési rendszerek

Célfeladat	Módszertani javaslat telematikus szállítási rendszerekre, különös tekintettel a közlekedésben alkalmazható telekommunikációs technológia információs követelményeire
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A telematikus közlekedési rendszerek szerkezetének meghatározása annak érdekében, hogy a struktúráján belüli mobil elemeken keresztül történő információ-áramlás kezelhető legyen ▪ Az új telematikus alkalmazások (mint pl. a vész-hívások, lopott járművek felderítése, elektronikus díjbeszedés, online navigálás, a járművek állapotának távolsági diagnózisa és javítási útmutatás) fejlesztésének koordinálása
Elsődleges felelős	Közlekedési és Hírközlési Minisztérium (KHM)
Határidő	2002

*B/ Kommunikációs csatornák az állampolgárok és a közigazgatás között
Közszolgálati információk*

Célfeladat	A közszolgálati információs rendszer megvalósítása és a kiválasztott államigazgatási elektronikus szolgáltatások megkezdése 2002-ben
A cél elérésének indikátorai	<p><i>1. Szakasz: Közszolgálati információk</i> 24 órás nyilvános szolgáltatás</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ minden közigazgatási szolgáltatást tartalmazó telefonkönyv szerkesztése és folyamatos felújítása ▪ naprakész információt és hálózati szolgáltatást nyújtó rendszer létrehozása ▪ válogatott információt tartalmazó rendszer létrehozása többféle kommunikációs csatornán keresztül (Internet, telefon..) ▪ a szolgáltatások országos elérhetőségének biztosítása <p><i>2. szakasz: Elektronikus közületi információs szolgáltatások</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a közületi szolgáltatások egyszerűsítik és könnyebben elérhetővé teszi a kialakított kapcsolati helyek, az Internet, a nyilvánosan elérhető kiszolgáló állomások, könyvtárak ▪ 2002 végére legalább 10%-ot ér el az elektronikus állam-igazgatási kapcsolatok aránya
Elsődleges felelős	BM
További felelősök	UVIS és más szervek
Határidő	2002

Portál – közigazgatási csatlakozási pont

Célfeladat	A közigazgatási információs rendszer (PAIS) egységes megjelenésének megvalósítása és működtetése
A cél elérésének indikátorai	<p><i>Szakaszok:</i></p> <p>1. A PAIS-ban feldolgozott valamennyi információ egyetlen helyről elérhető a nyilvánosság számára</p> <p>2. A PAIS-információk uniform elérhetősége a külföldi felhasználók számára is; egységesített keresés; a rendszer kapcsolódik a referencia interface-ekhez és biztosítja az engedélyezett kommunikációt;</p> <p>3. Egységesített publikációs folyamatok a PAIS-ban; országosan egységesített keresés; az állampolgárok aktív kommunikálása a PAIS-szal; egységes az állam elektronikus megjelenése</p>
Elsődleges felelős	UVIS
További felelősök	IKM, Kereskedelemfejlesztési Ügynökség, Belügyminisztérium
Határidő	2002

Csatlakozási helyek a közigazgatáshoz

Célfeladat	Kiválasztott államigazgatási funkciók meghatározott helyekre történő elektronikus összevonása
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a közigazgatáshoz való kapcsolódási helyek hálózatának megfelelő IKT-vel történő ellátása ▪ az államigazgatási regiszterrel való funkcionális kapcsolat létrehozása ▪ az információk beszerzésének és naprakész állapotának funkciója egységesen valósul meg
Elsődleges felelős	Munka és Szociálisügyi Minisztérium
További felelősök	BM, UVIS
Határidő	2002

Elektronikus közigazgatási szolgáltatások

A/ Közigazgatási Információs Rendszer (PAIS)

Referencia interface

Célfeladat	A referencia interface üzembe helyezése a PAIS koncepciójának megfelelően, 2002. első negyedének vége előtt. A projekt célja a későbbi PAIS komponensek (pl. alapvető regiszterek, egyes minisztériumok más információs rendszerei) össze-csatolásának megkönnyítése.
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A megosztott és biztonságos referencia interface architektúrája készen álljon, beleértve a kiválasztott PAIS összetevők csatolását. ▪ A referencia interface funkcionális technológiai infrastruktúrája gyakorlatilag elkészült. ▪ Az előírások és szabályok, beleértve a referencián keresztüli rendszerek csatolását végző hitelesítő berendezést meghatározásra kerül ▪ Az éppen elkészült referencia interface funkcionális technológiai infrastruktúrájának működtethetősége biztosított és a projektek előfeltételeit létrehozzák:<ul style="list-style-type: none"> - A PAIS csatolása létrejön horizontálisan, azaz az egyes PAIS (pl. a minisztériumok informatikai rendszerei); - PAIS csatolása létrejön és a régió-specifikus PAIS támogatása biztosított a regionális PAIS és a megfelelő önkormányzati információs rendszerek számára is. - A fontos PAIS összetevők, mint például a közigazgatással való kapcsolattartás helyszínei, különböző kiszolgáló állomások csatolása létrejön, melyeket a különböző állami és közigazgatási intézmények vagy állami vállalatok működtetnek - A működés feltételeit meghatározzák és felállítják (és/vagy más dokumentumok a SIS sztenderdnek megfelelően a referencia interface számára)
Elsődleges felelős	UVIS
Határidő	

Kommunikációs infrastruktúra

Célfeladat	Alapvető kommunikációs infrastruktúra létrehozása a közigazgatás és az egészségbiztosítás számára, kapcsolattartási helyek összekapcsolása a közigazgatással és az egészségbiztosítással, kiválasztott területi szervezetek és központi hivatalok, melyek hozzáférést biztosítanak az alapvető regiszterekhez
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A kommunikációs infrastruktúra a kormányzati koncepciók alapján épült fel. ▪ A kommunikációs infrastruktúra megkönnyíti a cél megvalósítását, azaz elektronikus szolgáltatások nyújtását az adatátvitel paramétereinek megfelelően (átviteli sebesség, biztonság és megbízhatóság). ▪ A kommunikációs rendszer kezelése központosított, ezáltal megkönnyíti a hatékony fejlesztést. ▪ A jelenleg működtetett kommunikációs módszereket használják ▪ A kommunikációs rendszer kapacitása alkalmas az alapvető regiszterek frissítésére, a társadalombiztosítás működtetésére, az alkalmazottaknak nyújtott szolgáltatások működtetésére és dokumentumok kiadására. ▪ Minden önkormányzati hivatal bekapcsolása megvalósul. ▪ Az információs kiszolgáló állomások bekapcsolása megvalósul. ▪ A kommunikációs infrastruktúra létrejön, mely biztonságos hozzáférést nyújt az állampolgárok és az üzleti egységek számára a közérdekű információkhoz (azaz biztonságos interface a közigazgatás kommunikációs rendszere és az Internet közt)
Elsődleges felelős	UVIS
További felelősök	MSzM, BM, PM, HM, KHM, IM, EM, Központi Vagyongazdálkodási Igazgatóság, Államkincstár, Földhivatal, Általános Egészségbiztosító Vállalat, Egészségbiztosítók Szövetsége, Statisztikai Hivatal
Határidő	2002
Korlátok: A terv végrehajtása a Kommunikációs Infrastruktúra koncepciójának előkészítésével és a kormányzati beleegyezéssel kezdődik 2000 júniusban.	

PAIS biztonság

Célfeladat	PAIS biztonsági program alkalmazása (kommunikációs rendszer, alapvető regiszterek, információs kiszolgáló állomások, elektronikus indexek, biztonsági szabványok feldolgozása, közigazgatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés, stb.)
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biztonságos működés, a személyi adatvédelemmel való megfelelés érvényesítése, korlátlan adatok, védelem az adatvesztés és adat-megsemmisülés ellen. ▪ A program kiemelt fontosságú kormányzati dokumentumként kezelendő ▪ A kormányzati határozat átvétele a biztonsági programok költségeinek megvalósítása ügyében. ▪ Az információs rendszer biztonsága minden hivatalban és ügynökségben összhangban van a meglévő biztonsági normákkal. ▪ A központi és regionális közigazgatás legalább 95 %-a megszerezte a biztonsági hitelesítést.
Elsődleges felelős	UVIS
További felelősök	BM, MSZM, Állambiztonsági Szolgálat, Információs Hivatal
Határidő	2002

PAIS Metaszisztéma

Célfeladat	Meta-információs rendszer létrehozása, mely a PAIS szervezeti egységeiről, az információs folyamatokról, információs kapcsolatokról és információs forrásokról tartalmaz adatokat
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	A rendszert a műveletek koordinációjára, a biztonság garantálására és az információ elérhetőségére PAIS végfelhasználók számára használják
Elsődleges felelős	UVIS, BM
Határidő	2002

Visszacskatolás

Célfeladat	Az államigazgatás szerkezetének és a végbemenő folyamatoknak összehangolása
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az államigazgatási szervezetek struktúrájának optimalizálása a közigazgatás egyes szintjein, ▪ az információ áramlása optimalizálása, ▪ a párhuzamos folyamatok csökkentése és egyszerűsítése, ▪ az információs technológia alkalmazásának feltételei az államigazgatási hatóságok számára optimalizáltak.
Elsődleges felelős	BM, UVIS
Határidő	2002

Regiszterek

Terület-meghatározási alapregiszter

Célfeladat	Az államigazgatás és a lakosság számára regionális alapregiszter létrehozása a már létező adat-források felhasználásával
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az egyes régiók alapadat-elemeinek regisztrálása és standardizálása ▪ A regiszterekben történő változtatások az államigazgatási ügyfélszolgálatnál vagy elektronikusan történik, az elektronikus aláírás használatával. ▪ A regiszterek adatai nyilvánosan elérhető kiszolgáló állomásokon vagy elektronikusan elérhetők ▪ A regiszter kezelése a megfelelő törvényi előírás szerint történik. <p>A regiszter az államigazgatási információs rendszerben biztonságos osztott referencia interface-en keresztül érhető el.</p>
Elsődleges felelős	UVIS – a koordinátor kijelöléséig
További felelősök	Földhivatal, Stat . Hiv.,RFM, MSzM, PM, BM, IKM, Információs Hivatal
Határidő	2002

Népességi alapregiszter

<p>Célfeladat</p>	<p>Új népességi regiszter létrehozása a létező regiszterek, az MSzM adattára és társadalombiztosítási adattár egyesítése révén, s alkalmassá tenni a szociális szolgáltatások, az egészségbiztosítás számára, továbbá dokumentumok kiadására, elektronikus adatok szolgáltatására és egyéb államigazgatási feladatok végrehajtására.</p>
<p>A cél elérésének indikátorai</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Megszűnik az egyének ismételt megkeresése alapadat-szolgáltatás kérésére és ellenőrzésére ▪ Az állampolgárok azonosítási és egyéb alapadatait egységesen rögzítik és standardizálják ▪ A regiszter kezelésének megfelelő jogi háttere biztosított ▪ A regiszterekben történő változtatások az államigazgatási ügyfélszolgálatnál vagy elektronikusan történik, az elektronikus aláírás használatával. ▪ Az állampolgárok személyes adataikat nyilvános kiszolgáló állomásokon vagy elektronikusan érhetik el (a jövőben). ▪ A regiszter kiegészül az új állampolgárok születésekor, a külföldről származó lakosokkal, akiket az államigazgatási hivatalokban, a társadalom- és egészségbiztosítási intézményekben regisztrálnak, mielőtt legális munkavállaláshoz jutnak. ▪ A regiszter a regionális alap-nyilvántartásra épül, amely standardizált, nyilvánosan hozzáférhető és naprakész.
<p>Elsődleges felelős</p>	<p>MSzM, BM</p>
<p>További felelősök</p>	<p>Stat.Hiv., Földhivatal, UVIS, Információs Hivatal, EM, Egészségbiztosító Vállalat, Egészségbiztosítók Szövetsége, MSzM, RFM, UVIS, EM</p>
<p>Határidő</p>	<p>2002</p>

Gazdasági egységek alapregisztere

Célfeladat	A gazdasági egységek nyilvántartásának létrehozása és az államigazgatás valamint a nyilvánosság számára történő szolgáltatások biztosítása
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Megszűnik a gazdasági egységek ismételt megkeresése alapadat-szolgáltatás kérésére és ellenőrzésére ▪ A regiszter kezelésének és más nyilvántartások megfelelő jogi háttere biztosított, és létrejön a regiszter és az államigazgatási dokumentumok közötti összekapcsolás ▪ A regiszter az államigazgatási információs rendszerben biztonságos osztott referencia interface-en keresztül érhető el. <p><i>Az 1. szakasz feladatai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Döntés a nyilvántartás koncepciójával, szervezetével és a jogszabályi változással kapcsolatban ▪ A nyilvántartás felelősségi kérdésének meghatározása <p><i>A 2. szakasz feladata:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Az államigazgatási szervezetek és az üzleti szféra kettős jelentési köteletségének megszüntetése; az adó-behajtási, vámhatósági dokumentálás fejlesztése, a kereskedelmi nyilvántartásba történő sokszoros bejelentési kötelezettség megszüntetése
Elsődleges felelős	IKM
További felelősök	IM, BM, Stat.Hiv., PM, UVIS, Információs Hivatal és egyéb szervezetek, amelyek kereskedelmi tevékenységet igazoló okmányokat adhatnak ki
Határidő	2002

Földtulajdoni alapregiszter

Célfeladat	Az állami és magántulajdonú földtulajdon integrált nyilvántartásának megteremtése, amelynek adatai online elérhetőek és összhangban állnak egyéb nyilvántartásokkal
<i>A cél elérésének indikátorai</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az integrált nyilvántartás valamennyi munkahelyet érint, a jelenlegi rendszer adatátcsoportosításával ▪ Egy szűk kör számára (államigazgatás, pénzügyintézetek, rendéség, bíróság stb) számára már biztosított a földtulajdoni információk online elérése <p>A harmonizálást követően:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A nyilvántartás alapja a gazdasági egységek, a népességi alap-regiszter és a regionális alapregiszter, mely standardizált és nyilvánosan hozzáférhető. ▪ A regiszter az államigazgatási információs rendszerben biztonságos osztott referencia interface-en keresztül érhető el.
Elsődleges felelős	Földhivatal
Határidő	Az integrált rendszer elkészítésének határideje 2000, a többi alapregiszterrel történő harmonizálásé 2002.

B/ Elektronikus azonosítás az államigazgatásban

Célfeladat	A lakosság és a hivatalos intézmények elektronikus azonosítási előfeltételeinek megteremtése (adatok, jogalkotás, standardizálás, szervezet), összhangban az Elektronikus Aláírás Törvényével
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Igazolási hatóság létrehozása az államigazgatáson belül és az elektronikus azonosítók kiadásának jogi kereteinek megteremtése ▪ A lakosság, a gazdasági egységek, az egészségileg biztosított személyek nyilvántartásának elkészítése, amely az elektronikus azonosító kiadásának adatbázisa ▪ Az azonosítók kiadására nyilvános kiszolgálási állomások létrehozása az államigazgatásban ▪ Az államigazgatási szolgáltatások biztonságos online elérését szolgáló program elkészül és működik ▪ Az elektronikus azonosítók használatára módosításra kerül néhány program-felhasználási rendszer (társadalom- és egészségbiztosítás). ▪ A lakosság 20%-a és a fontosabb állami szervezetek jogi képviselőinek elektronikus azonosítója elkészül
Elsődleges felelős	MSzM
További felelősök	BM, EM, UVIS, IKM, Szabványügyi Hivatal, Állambiztonsági Hivatal, Egészségbiztosító Vállalat, Egészségbiztosítók Szövetsége
Határidő	2002
Az Akkreditációs Infrastruktúra Projekt az elektronikus kereskedelem keretprogramjának részét képezi.	

C/ A Strukturális Alapok információs rendszere

Célfeladat	Az EU programokkal összhangban a monitoring szoftver elkészítése és működtetése 2001. január 1-től
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Olyan szoftver, melynek paraméterei a projekt dokumentációban rögzítetten az EU és a cseh kormány valamennyi elvárásának megfelelnek, ▪ A kompetens hatóság által kibocsátott igazolás az EU követelményeknek való megfelelésről ▪ Oktatási és kezelési kézikönyv
Elsődleges felelős	IKM
További felelősök	PM, EM
Határidő	2001

D/ Adat-továbbítás a központi állami adminisztratív ügynökségek között

Célfeladat	A központi államigazgatási szervezetek közötti elektronikus dokumentumok továbbítási folyamatának optimalizálása és standardizálása
A cél elérésének indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az elektronikus dokumentumokat felesleges konvertálás nélkül továbbítják ▪ Az elektronikus dokumentumok struktúrája egységes módon, valamennyi felhasználó számára további feldolgozást és nyomtatást tesz lehetővé. ▪ A rendszer biztosítja a jogszabályok folyamatos Interneten történő egyszerű hozzáférését
Elsődleges felelős	UVIS
További felelősök	Környezetvédelmi Min., Parlament Alsó- és Felső Háza, PM, BM, IKM
Határidő	2000-2001

3.2.4. Az Akcióterv megvalósítása

Mint az előzőekből kitűnik, a keretprogramok konkrét területekre lebontott akcióterveinek megvalósítási határideje java részt 2002 ill. az azt követő időszak. A 2000-2001-ben történt megvalósításokról rendelkezésre álló információk alapján a következő területeket érdemes kiemelni.

Államigazgatási portálok létrehozása

2000. május 31-én a kormány a Cseh Posta feladatának nyilvánította az ún. „központi cím” kezelését és működtetését. (www.cpost.cz) A központi cím, azaz portál létrehozását a 2000. június 1-től érvénybe lépett közbeszerzési és aukciós törvény tette szükségessé, amely a fontos dokumentumok kiadóit online közzétételre is kötelezi. A portál kezdeti működése csupán a két törvényben meghatározott feladatkörre, azaz a hatósági dokumentumok publikálására korlátozódott.

Az UVIS megalakulása óta működő portál (www.uvis.cz) információs központ feladatkört lát el, azaz az állampolgárok életével kapcsolatos (egészségügyi, oktatási, jogi, foglalkoztatási, kulturális, társadalombiztosítási, utazási, rendőri stb.) területekkel kapcsolatos tájékoztatást nyújt, az illetékes intézmények koordinátaival együtt – ez nem interaktív szolgáltatás

Egy másik portál tartalmazza (szintén cseh nyelven) az államigazgatási intézmények igénybe vehető interaktív szolgáltatásainak jegyzékét. 2002-re irányozza elő az Akcióterv az angol nyelvű portál létrehozását.

Az un. *euroskop* portál (www.euroskop.cz) főként cseh nyelvű (angol összefoglalókkal) információt szolgáltat mind Csehország, mind az EU-tagországok és társult országok gazdaságával kapcsolatban, közzéteszi a nemzeti programokat, a csatlakozási tárgyalások dokumentumait, a fontosabb EU-határozatokat.

3.2.5. Az elektronikus kereskedelem és a kis- és közepes vállalatok

2000 januárjában hagyta jóvá a cseh kormány az „Elektronikus Kereskedelem Támogatásának Alapvető Intézkedései” jogszabályi tervezetét, s e a terület szabályozásának kidolgozását a Kormánytanács kompetenciájába utalta. A kidolgozásra került e-kereskedelem fejlesztési terv az Állami Információs Politika Akciótervének részévé vált. Az Akcióterv két specifikus e-kereskedelemre vonatkozó projektet foglal magában:

- Az Elektronikus Kereskedelem Zöldkönyvét és az
- Akkreditációs infrastruktúra projektet (részletesen ld. a 3. fejezetben).

Az e-kereskedelem szempontjából fontos állomás volt az Elektronikus Aláírás Törvénye, amely illeszkedik a vonatkozó EU direktívákhoz.

Míg a törvényes feltételeket az Elektronikus Kereskedelem Zöldkönyve alakította ki, a megvalósításban ugyanakkor fontos szerepet játszik több civil-, valamint az üzleti szférától induló kezdeményezés. Ezek egyike az 1998-ben Brnóban létrehozott Elektronikus Kereskedelem Központja (CEO). Ez a szervezet az államigazgatás és a kereskedelmi szféra együttműködésének révén bekapcsolódik az EU Internet-felhasználást és e-kereskedelmet támogató 5. keretprogramjába. Az ún. „*First Tuesday*” kezdeményezés hivatalos partnereként az ígéretes Internet programok ill. vállalkozások számára hozzáférést teremt a kockázati tőkéhez. A „*First Tuesday*” az információs gazdaság olyan globális fóruma, amelynek 100 városra, s mintegy 40 országra kiterjedő hálózata van (így Budapesten is). A Cseh Köztársaságban igen népszerűek rendezvényeik, ahol – az interneten való elérés mellett – megteremtik a partneri-üzleti kapcsolatok létrehozásának feltételeit. 2001 elején 150 tagvállalattal rendelkezett. Az informálódást a www.e-commerce.cz honlap biztosítja.

Az elektronikus kereskedelemben résztvevő cégeket szövetség fogja össze (APEK), amely a vállalatok szolgáltatásainak standardizálásával, a működési kódex kialakításával nem csak az e területen tevékenykedő kisvállalatok számára nyújt segítséget, hanem az elektronikus kereskedelem fejlesztését is elő kívánja segíteni.

A szolgáltatói oldal fejlesztése mellett elengedhetetlen a felhasználói (ügyfél)-oldal mind kiterjedtebb bevonása az elektronikus kereskedelembé, amihez bizonyos ismeretterjesztési feladatok is szükségesek. Ezt ismerte fel az egyik kereskedelmi bank, amely két internetes szolgáltatóval együtt létrehozta az *eCity* projektet. Az első fázisban a bank több tízezres net-használó bevonásával játékos formában mintegy megtanította az e-kereskedelem elveit, s ezáltal egyre növekvő ügyfélkörre tett szert.

Egy 2001 márciusában készült B2B e-kereskedelem felmérés, az országban 19 kizárólag on-line árusító e-üzlet forgalmát vizsgálva megállapította, hogy 2000-ben 186 millió CZK volt ezeknek az üzleteknek a forgalma, ami az előző évhez képest több mint négyszeres emelkedést jelent.

3.2.6. A civilszféra tájékozódása

1995 óta működik az un. VIP, a Virtual Information Park szolgáltatás, amely az információs gazdaság fejlődésével, fő irányával foglalkozik. A CEO információs és oktatási fórumaként cikkeket, felméréseket, elemzéseket közöl, interaktív szolgáltatásokat nyújt. Fő témái és kulcsszavai: információs társadalom, on-line marketing, vállalati stratégiák, infobusiness, e-kereskedelem, információs management, tudás-management, virtuális szervezet, államigazgatási információs szolgáltatások. 1999 óta a VIP az ESIS (European Survey of Information Society) hivatalos információs forrása Csehországban.

3.2.7. Oktatás

A nemzeti információpolitika általánosságban foglalkozik az IT szerepével az oktatásban, de részletesen az Oktatási, Ifjúsági és Sportminisztérium által kidolgozott stratégiában dolgozták ki a fő irányokat. A stratégiát 2000 májusában fogadta el a kormány, s részévé vált az Állami Akciótervnek, amelyben megjelölték a konkrét feladatokat:

- 2001 folyamán valamennyi iskola számára – legalább egy számítógéppel – biztosítani kell az internetes hozzáférést.
- 2003 végéig legalább 64 kbps fix Internet összeköttetést kell biztosítani valamennyi iskola számára. Valamennyi középfokú és nagyobb alafokú iskola legalább 8 multimédiás számítógéppel és helyi hálózati összeköttetéssel rendelkezzen.
- 2004 végéig az IKT integráns része legyen az oktatási folyamatnak és a multimédiás eszközök széleskörű használata biztosított legyen. Valamennyi iskolavégzett teljeskörű IT-felhasználó legyen.
- 2005 végéig valamennyi állampolgár IT felhasználó legyen.

A programot megelőzően, 1999 végén végzett felmérés szerint az általános iskolák 24,4%-a, a középfokú iskolák 65,2%-a rendelkezett Internet-összeköttetéssel. Az Akcióterv mintegy 3,5 milliárd CZK-t (kb. 100 millió euró) igényel 2001-2002-re az oktatási IT tervek megvalósítására. Az állami költségvetésből a Minisztérium számára 2001-ben 1,74 milliárd CZK-t (49,8 millió eurót) biztosítanak a tervek végrehajtásához.

3.2.8. Összegzés és tanulságok

A cseh információs társadalom stratégiában az információpolitikával illetve a telekommunikációval összefüggő területek elkülönülten jelennek meg, s külön stratégiákban foglalkoznak velük. Az „Állami információs politika” az információs rendszerrel, míg a „Nemzeti Telekommunikációs Politika” a telekommunikációval

összefüggő kérdésekkel foglalkozik. A két stratégia összekapcsolása mérsékelten valósul meg, az Állami Információs Politika nem tartalmazza például az olcsó Internet-hozzáférés lehetőségét, nem jeleníti ezt meg prioritásként, csak arra épít, hogy a telekommunikációs piac liberalizálásának következményeként mérséklődni fognak a tarifák.

Noha e két kormányzati stratégia elkülönül egymástól, az állampolgároknak az információs társadalom vívmányaiban való részesedés terjesztését szolgálta az a 2000. júliusi kormányrendelet, mely a parlament elé terjesztette az adótörvény módosító javaslatát: ez adókedvezményt biztosít a személyi számítógép vásárlói számára. A kedvezmény először a 2000. karácsony előtti időszakban lendítette meg a számítógépek piacát.

A történeti áttekintésből, s az Információs társadalom cseh Akciótervéből, a keretprogramok konkrét területeinek ismertetéséből kitűnik, hogy a magyar infokommunikációs fejlődési trenddel, s konkrétan a Széchenyi Tervvel összevetve a két ország nagyjából hasonló fázisban van. Érvényes ez mind a törvényalkotásra, mind a célfeladatok kijelölésére, s még a határidők meghatározására is.

Ugyanakkor úgy véljük, nem csupán formálisnak kell tekinteni azt a fontos többlet-információt a cseh akciótervben a magyar információs társadalommal kapcsolatos programhoz képest, hogy abban konkrétan megjelölték az egyes területek végrehajtásáért elsődlegesen felelős intézmény(ek)e)t, valamint a többi résztvevő intézményt. Ez a kívülálló számára is arra enged következtetni, hogy átgondolt, megtervezett és ellenőrzött az egyes államigazgatási egységek közötti koordináció, a végrehajtás egyes fázisainak folyamatos követése. Minden bizonnyal az sem formális eltérés, hanem a terület súlyát tükrözi, hogy az információs társadalom kialakításának elsőrangú felelőse miniszteri rangú kormánytisztviselő.

A kormányzati központi portál jól strukturált, s természetesen szinte kizárólag cseh nyelvű tájékoztatást nyújt az állampolgár életének gyakorlatilag valamennyi területét érintő témákban. Ennek része, hogy kapcsolódást biztosít további site-okhoz, szélesítve az informálódás lehetőségét. A Közszolgálati Információs Rendszerek Hivatala (UVIS) honlapján alapvető információk angolul is elérhetőek, ezek valamelyest meghaladják az IKB honlapjának angol nyelvű informálódási körét.

Egy további fontos, a cseh infokommunikációs fejlettség javára mutatkozó különbség is kitűnik csupán az Interneten történő tájékozódás során: szervezettebb a civil szféra és az államigazgatás közötti együttműködés az infokommunikációs politika kialakításában, megvannak az együttműködés szervezeti keretei. A 2000-es év sok tekintetben fordulópontot jelentett a cseh információpolitikában: nem csupán az intézményi átalakulásban, hanem a szemléletben is. Míg korábban az információs társadalom megvalósítását az állami intézményekre (és az állami költségvetésre) rótták, az új felelős miniszter kinevezése, részint személyes elkötelezettségéből adódóan, elősegítette az állami és a magánszféra összekapcsolódását. 2000 augusztusában meghirdette a PPP (Public-Private-Partnership) koncepcióját, amelyben a civilközösségek, az üzleti szféra valamint az állami erőfeszítések összefogását ösztönözte. Az előzőekben bemutatott néhány civil és konzultatív fórum működése e koncepció megvalósulását mutatja.

3.3. Lengyelország

3.3.1. A lengyel kormány programja az információs társadalom kialakítása érdekében

3.3.1.1. Történeti áttekintés

A lengyel szejm 2000. július 14.-én elfogadott határozata értelmében a kormány felhatalmazást kapott az információs társadalom jogi kereteinek a megteremtésére: azaz azon törvénytervezetek kidolgozására, amelyek lehetővé teszik az elektronikus aláírás, az elektronikus okmány gyakorlati alkalmazását, amely előfeltétele az e-kereskedelem elterjedésének. További kapcsolódó törvénytervezetek a biztonságos információ-, illetve adatátvitellel kapcsolatos szabályozásokra, a fogyasztóvédelmi kérdések szabályozására, az adatvédelem kérdéskörének rendezésére, az Internet-hálózatok biztonságára, a kriptográfia alkalmazási területére vonatkoznak. A miniszterelnök 1999. májusában kijelölt egy tárcaközi szakértői bizottságot, amelynek feladata az elektronikus kereskedelem elterjesztésével kapcsolatos jogi szabályozás megteremtése, a jelenlegi jogi keretek adaptálhatóságának elemzése volt. A bizottság 2000 júniusában az e-commerce lengyelországi bevezetésének jogszabályi feladatait összegző, 2000-2002-ig terjedő időszakra szóló programjának betervezésével bevégezte munkáját. 2000. júliusában a minisztertanács elfogadta ezt a dokumentumot, amely határidőkkel, és a felelős szervek megjelölésével együtt tartalmazza azokat a feladatokat, amelyek az elektronikus kereskedelem alkalmazásának jogi előfeltételei.

Már 2000-ben kiemelt szerepet kapott az Internet-hozzáférés elterjesztése az iskolákban, elsősorban a gimnáziumokban. Az Interkl@sa elnevezés alatt futó projekt a lengyel oktatási minisztérium kezelése alá tartozik. A program keretében az állami forrásokat sikeresen kombinálták a magánforrások bevonásával. A program folytatása az „Internet Laboratórium minden gimnázium számára” kezdeményezés, amely 2001 végére nagyjából elérte célját.

2000. november 28.-án a minisztertanács elfogadta az *Állami Tudományos Kutatási Bizottság /Komitet Badań Naukowych/* és a *Posta –és Telekommunikációs Minisztérium* (jelenleg Infrastruktúra Fejlesztési Minisztérium) által közösen készített, **„Az információs társadalom fejlesztésének célja és formái Lengyelországban”** című dokumentumot, amely a www.kbn.gov.pl honlapról letölthető. A szóban forgó dokumentum az alábbi *prioritásokat* fogalmazta meg:

- az információhoz való általános hozzáférés követelménye
- az informatikai képzés megfelelő szintű biztosítása
- a munkaerő struktúra korszerűsítése az új követelményeknek megfelelően
- az informatika és a kommunikáció fejlődésével összhangban levő törvényi keretek (jogok, köteleességek, tilalmak) kialakítása

- elektronikus okmány megteremtése
- elektronikus aláírás feltételeinek biztosítása
- elektronikus kereskedelem követelményeinek megfelelő keretek kialakítása
- elektronikus közbeszerzés feltételeinek megteremtése
- a közigazgatás IT-fejlesztése
- az IT- piac fejlesztés
- informatika széleskörű alkalmazása a kutatás és a kultúra szolgálatában.

Ezzel párhuzamosan a minisztertanács számos további kezdeményezéssel próbált lendületet adni az információs társadalom fejlesztésének. A *Posta –és Telekommunikációs Minisztérium* felszólítást kapott az „*ePoland – az információs társadalom fejlesztésének stratégiája Lengyelországban 2001-2006 között*” című stratégiai programdokumentum kidolgozására⁷³, amely a lengyel válasz az Európai Unió *eEurope+* néven ismertté vált kezdeményezésére.

Ezzel egyidejűleg a lengyel bel- és közigazgatási miniszter megbízást kapott az elektronikus kormányzat és közigazgatás feltételeit biztosító program kidolgozására. A tudományos minisztert pedig felkérték egy *multidiszciplináris tanácsadó testület* létrehozására, amelynek tagjai tudósok, közgazdászok, egyéb független szakemberek azzal a céllal, hogy különböző, az információs társadalom megvalósításának elősegítését szolgáló kezdeményezéseket, akcióprogramokat dolgozzanak ki. Ennek jegyében született meg 2001. február 8.-án az úgynevezett *Információs Társadalom Fórum* elnevezésű testület, amely legalább negyedévente ül össze, és nemcsak az információs társadalom megvalósítását szolgáló tervezeteket, javaslatokat dolgoz ki, hanem az információs technológia, illetve a telekommunikáció fejlődésével, szabályozásával kapcsolatos jogi keretek kialakításában, véleményezésében is szerepet játszik.

3.3.1.2. A fontosabb kormányzati programdokumentumok főbb jellemzői

A lengyel információs társadalom megteremtéséhez kapcsolódó kormányzati dokumentumok között két alapidokumentumot kell megemlítenünk: az egyik az *e-government*, azaz az elektronikus kormányzat megvalósításának koncepciója, ami – Németországhoz hasonlóan – a belügyminisztérium kompetenciája alá tartozik, valamint az Európai Unió *eEurope – An information Society for All* kezdeményezésére megfogalmazott *ePolska* elnevezésű koncepció, amely az uniós stratégia célkitűzéseit a lengyel gyakorlatra kívánja alkalmazni.

A bel- és közigazgatási miniszter által kidolgozott elektronikus kormányzat koncepció **/"Az információs technológia alkalmazása a közigazgatásban"/** öt fő területet ölel fel:

⁷³ A dokumentum letölthető a www.ml.gov.pl honlapról angolul és lengyelül egyaránt.

- *telekommunikáció*, és ezen belül
  - országos szintű ellátása a közigazgatási szervezeteknek számítógépekkel, és ezzel egyidejűleg a *PESEL-NET* hálózat⁷⁴ műszaki-technikai korszerűsítése.
  - az irodák ellátása, illetve korszerűsítése helyi hálózatokkal (LAN kapcsolatok).
  - egy minisztériumok közötti, integrált hálózat kialakítása, korszerűsítése (intranet).
  - Internet-kapcsolatok általános elterjesztése.
- *az információs technológia* fejlesztése nemcsak berendezésekkel való ellátást, hanem infrastrukturális fejlesztéseket is igényel. Így
  - olyan információs technológiai rendszerek kiépítése, amelyek az állampolgárok számára lehetővé teszik a közszektor információinak teljes körű on-line elérését.
  - a közigazgatási eljárások elektronizálása.
  - nemzeti és ágazati regiszterek alkalmazása, és teljes körű integrálása a rendszerbe.
  - szektorális szolgáltatások rendszerének megteremtése: azaz olyan hálózat kiépítése, amelynek segítségével a különböző tárcák alá tartozó szolgáltatások egységesen elérhetőkké válnak.
  - a különböző tárcák, illetve egyéb közigazgatási szervezetek közötti gyors információ csere feltételeinek megteremtése.
- a *jogi, jogalkalmazási keretek* megteremtése terén a következő feladatok rajzolódnak ki:
  - a közszektor információinak elérhetőségét szabályozó jogszabály kidolgozása.
  - a döntéshozatali folyamatok nyilvánosságának biztosítását lehetővé tevő törvényi keretek biztosítása.
  - az egyes minisztériumokban levő IT-infrastruktúra használatát, illetve finanszírozását szabályozó jogszabályok kialakítása.
  - a közigazgatási törvény módosítása annak érdekében, hogy az eljárásrend lehetővé tegye az információs (telekommunikációs) technológia nyújtotta lehetőségek alkalmazását.
- a *szervezési feladatok* alá az alábbi területek tartoznak:

---

⁷⁴ PESEL (a lakossági nyilvántartási adatok elektronikus rögzítésének lengyel rendszere) 1979 óta működik. Egy 11 karakteres állandó számsor, amelynek segítségével minden természetes személy azonosítható. Az első hat karakter a születési adatokat jelzi, a következő négy pedig egyéni személyi számként és nem szerinti azonosítóként működik, az utolsó karakter pedig egy kontrolérték. A számot a bel- és közigazgatási miniszter adja ki a lakóhely szerint illetékes kommunális hatóság segítségével.

- a közigazgatásban dolgozók, különösen a vezető állásúak felkészítése az infokommunikációs projektek megvalósítására.
  - az adminisztráción belüli együttműködés javítása
  - az *IDA II*⁷⁵ programhoz való jobb lengyel kapcsolódás.
  - a különböző IT-projektek megfelelő nyilvántartása és koordinálása.
- ami a *biztonsági kérdéseket* illeti a következő területek kapnak kiemelt figyelmet:
- a kormányzati információk rendszeres, szervezett védelme
  - az országon belüli zavartalan információáramlás biztosítása krízis helyzetekben.
  - a kommunikációs hálózatok bűnözőkkel szembeni védelmének biztosítása.
  - a lengyel határok védelme.
  - a környezet védelme.

A lengyel stratégia feladatának tekinti, hogy az általa használt információk és kommunikációs eszközök az állampolgárok számára megbízhatóan, rendszeresen, jó minőségben legyenek elérhetők az ország egész területén. A kormányzat és az állampolgár kapcsolatát szolgáló elektronikus kormányzatnak az alábbi kitételeknek kell eleget tennie:

- a különböző kormányzati szerveknek egy integrált informatikai rendszer segítségével kell működniük, amely tartalmilag összehangoltan nyújt szolgáltatásokat, és technikailag magas színvonalú, jó minőségű infrastruktúrára támaszkodik.
- jó kapcsolatot biztosít a szolgáltatást nyújtó közigazgatási, kormányzati egységek és a felhasználói oldal, azaz az „információ fogyasztói” között.
- nyílt, őszinte kapcsolat a kormányzat, a politikai elit és az állampolgár között.

A korszerű infokommunikációs eszközök alkalmazásától nemcsak azt várják, hogy a kormányzati adminisztráció, az állampolgár ügyintézése a helyi közigazgatási szervekkel gyorsabb és hatékonyabb lesz, hanem – legalább is hosszabb távon – jelentős költségmegtakarításra is számítanak. Az új fejlődés eredményeképpen nem csak a kormányzat és az állampolgár, hanem – remélhetően – a kormányzati szervek, helyi közigazgatási intézmények egymás közötti kapcsolata, a közöttük levő információáramlás is javulni fog.

A Posta és Telekommunikációs (jelenleg Infrastruktúra Fejlesztési) Minisztérium által kidolgozott ***ePolska – az információs társadalom fejlesztésének stratégiája Lengyelországban 2001-2006 között*** című dokumentum részben elemzi a

---

⁷⁵ Interchange of Data between Administration – a közigazgatási szervezetek transz-európai telematikai hálózata.

jelenlegi lengyel helyzetet az infokommunikáció terén, részben rávilágít a hiányosságokra, megjelöli az elérni kívánt célokat, és az azt elősegítő programokat. Éppen ezért a dokumentum a következő átfogó célokat jelöli meg, amelyek megvalósításához konkrét idő- és akciótervet párosít:

- a lengyel társadalom felkészítése a technológiai fejlődés nyomán bekövetkező szociális, gazdasági és műszaki transzformációra.
- az információs társadalom működésével összhangban levő jogi keretek megalkotása.
- a lengyel társadalom felkészítése a az IT-szektor dinamikus fejlődése következtében előálló munkaerőpiaci kihívásokra.
- a gazdaság fogadókészségének biztosítása az e-kereskedelem általános elterjedésével szemben. A működés jogszabályi hátterének kialakítása.
- transzparens és polgárbarát közigazgatási rendszer kialakítása, az információs társadalom követelte átstrukturálás, átszervezés végrehajtása.
- az informatikai szektor regionálisan is kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődésének biztosítása.
- a lengyel gazdaság versenyképességének javítását szolgáló innovatív fejlesztések támogatása.
- kutatás-fejlesztési források felhasználása az információs társadalom fejlesztése, illetve a benne rejlő lehetőségek jobb kiaknázása érdekében.
- az infokommunikáció előnyeinek hasznosítása a kultúra érdekében.

A szóban forgó dokumentum egyértelműen felhívja a figyelmet arra, hogy ahhoz, hogy a fenti célok elérhetőkké váljanak, a

- a jogi keretfeltételek viszonylag gyors megteremtése,
- a közszektor minden szintjén a szervezetek, hatóságok koordinált együttműködése,
- a magánszektor kezdeményező-készségének ösztönzése,
- a szubszidiaritás elvének érvényesítése mellett az NGO-k minél szélesebb körének bevonása,
- megfelelő, az egyes akciók végrehajtásának és hatékonyságának lemérését, ellenőrzését szolgáló indikátorok meghatározása,
- közpénzek pályázatok útján történő bevonását szolgáló kezdeményezések elindítása

szükséges. A program végrehajtását, egy a kormány által kinevezett koordináló testület fogja ellenőrizni, illetve arról a kormány részére beszámolni.

Az *ePolska* program keretében meghatározott átfogó akciók – az EU *eEurope* programjával összhangban – a következők:

„0” célkitűzés

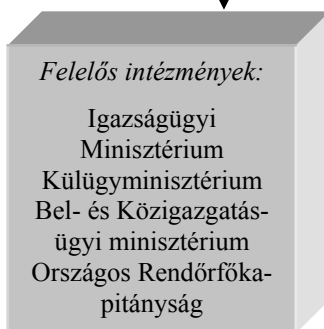
a telekommunikációs infrastruktúra fejlesztése (általában 2002 végéig)

- ⇒ a telekommunikációs szektor fejlesztési tervének kidolgozása
- ⇒ a helyi és a távolsági hívások piacának teljes liberalizálása
- ⇒ a nemzetközi szolgáltatások piacának liberalizálása
- ⇒ frekvenciagazdálkodás
- ⇒ a Telekommunikációs Törvényt kiegészítő törvények beiktatása
- ⇒ előfizetői hívószám-gazdálkodás szabályozása
- ⇒ IP szám gazdálkodás szabályainak kidolgozása
- ⇒ a hazai Internet domain piac szabályozása

„1” célkitűzés

egyetemes, olcsó, gyors és biztos Internet-elérhetőség mindenki számára (megvalósítás: 2001-2005 között)

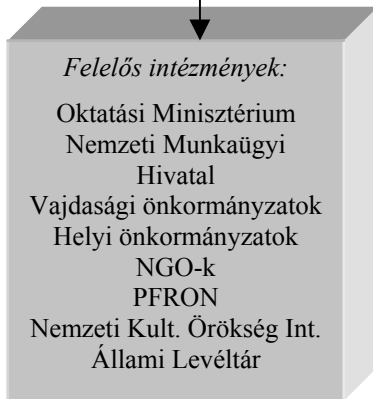
- ⇒ szolgáltatók letelepedésének, inter-operabilitásának, együttműködésének szabályozása (szolgáltatások átjárhatóságának biztosítása)
- ⇒ a nyílt hálózati hozzáférés biztosítása
- ⇒ előfizetői hurok
- ⇒ helyi hálózatok közötti együttműködés
- ⇒ gyors Internet-hozzáférés a kutatási szektor, illetve az egyetemisták számára kutatási gerincháló létrehozása: PIONEER⁷⁶ elnevezésű program keretében
- ⇒ lengyel részvétel elősegítése az EU 5. KTF Programjában

⁷⁶ Lengyel Optikai Internet Hálózat – a program megvalósítását egy tudományos konzorcium vállalta magára, amelynek tagjai kutatóhelyek, gazdasági szervezetek, kormányzati szervezetek, illetve helyi kormányzati intézmények. Finanszírozása csak részben történik a költségvetésből, részben egyéb forrásokból.

- ⇒ hálózatbiztonság feladatainak megoldása (jogszabályi keretek kialakítása, infrastruktúra fejlesztése)
- ⇒ ingyen szoftverek körének bővítése

„2” célkitűzés

emberekbe és képességekbe történő befektetés (tervezett intézkedések: 2001-2004)

- ⇒ középiskolák, egyéb oktatási intézmények felszerelése Internet-hozzáféréssel és számítógépparkkal
- ⇒ multimédia központok létrehozása az iskolai könyvtárakban
- ⇒ tematikus oktatási portálok kialakítása
- ⇒ tanárok, oktatási segédszemélyzet képzésének biztosítása
- ⇒ számítógépes kurzusok, tanfolyamok akkreditálásának megoldása
- ⇒ IT akadémiai szintű képzés kialakítása
- ⇒ szakképzési programok adatbázisának, távoktatási lehetőségeinek kialakítása
- ⇒ hátrányos helyzetű rétegek számára távoktatási programok kifejlesztése
- ⇒ pályakezdő, munkanélküli fiatalok számára távoktatási programok kidolgozása, és elérhetővé tétele
- ⇒ IT oklevelek minőségbiztosítása
- ⇒ mozgássérültek IT-szektorban történő alkalmazásának ösztönzése⁷⁷
- ⇒ Internet a lengyel kulturális örökség népszerűsítése érdekében (kulturális portál kialakítása, archívumokhoz, levéltárakhoz való internetes hozzáférés biztosítása)

⁷⁷ PFRON – Mozcássérültek rehabilitálását finanszírozó állami alap

„3” célkitűzés

információs technológiák használatának jobb ösztönzése
(tervezett intézkedések: 2001-2005)

Felelős intézmények:

Igazságügyi Minisztérium
Gazdasági Minisztérium
Pénzügyminisztérium
Vajdasági szervezetek
Bíróságok
Országos Rendőr Főkapitányság
Hírközlési felügyelet
Egészségügyi Minisztérium
Közlekedési és Tengerügyi
Minisztérium

- ⇒ e-kereskedelem elterjedése feltételeinek biztosítása (jogszabályi keretek, infrastrukturális fejlesztés, KKV-k támogatása)
- ⇒ elektronikus kormányzás feltételeinek kialakítása
- ⇒ a közszeaktor adatvagyonához való hozzáférést szabályozó törvény elfogadtatása, EU irányelvek átvétele
- ⇒ digitális igazságügy, digitális bíróság feltételeinek megteremtése (nemzeti digitális bírósági cégbejegyzés, digitális ingatlan regiszter)
- ⇒ elektronikus rendőrség
- ⇒ elektronikus egészségügy
- ⇒ on-line szociális hálózat
- ⇒ intelligens közlekedési rendszerek

„4” célkitűzés

az infokommunikáció elterjesztése a vidéki településeken
(tervezett intézkedések 2001-2005)

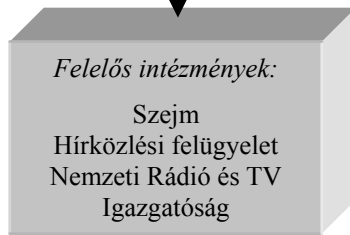
Felelős intézmények:

a Kormány teljhatalmú
hírközlési vidéki
megbízottai
Vidéki Komputerezációs
Irodák
Lengyel Posta
Agrár- és Vidékfej-
lesztési Minisztérium

- ⇒ a vidéki régiók infokommunikációs fejlesztésének meggyorsításához szükséges jogszabályi keretek kialakítása
- ⇒ a „Vidék komputerezálása” elnevezésű program végrehajtása
- ⇒ a telematikai szolgáltatások egyetemes elérhetőségének biztosítása
- ⇒ szolgáltatások inter-operabilitásának biztosítása
- ⇒ Internet-hozzáférés biztosítása a kulturális létesítmények számára
- ⇒ telemunka feltételeinek kialakítása
- ⇒ agrártermékek elektronikus piacának kifejlesztése
- ⇒ Integrált Agrárpiaci Információs Rendszer kialakítása

„5” célkitűzés

a rádiókommunikáció és a digitális televíziózás fejlesztése (tervezett intézkedések 2002 végéig)

- ⇒ a digitális rádió, TV működtetése jogszabályi kereteinek kialakítása
- ⇒ piaci feltételek megteremtése, a korrekt verseny biztosítása a digitális média piacon
- ⇒ párhuzamos analóg és digitális sugárzás feltételeinek biztosítása Lengyelországban
- ⇒ nemzetközi együttműködés digitális földi és szatellit sugárzás területén.

3.3.1.3. Egyéb kapcsolódó kormányzati programok

Az informatika szektor fejlesztése érdekében számos egyéb kormányprogram is született. Így például 2001. júliusában a minisztertanács elfogadta a **„A lengyel gazdaság innovációs képességének fejlesztése 2006-ig”** elnevezésű programot, amelynek fő célkitűzései:

- a korszerű informatikai infrastruktúra kiépítése.
- információs központok, képzési centrumok, technológia transfert elősegítő szervezetek létesítése elsősorban a kis- és középvállalatok versenyképességének javítása céljából.
- KKV-k innovatív termékeinek támogatása, különösen, ha azok az információs-technikai eszközök, berendezések alkalmazásához kapcsolódnak.
- együttműködés az Európai Unióval, illetve egyéb országokkal annak érdekében, hogy az informatikai technika alkalmazása során felmerülő jogi kérdésekre, mint
  - az elektronikus tranzakciók biztonsága és bizalmas kezelése
  - a szerzői jogvédelem kérdése az Interneten elérhető munkák vonatkozásában
  - közérkölcsöt sértő, illetve büntető jog alá tartozó Internet tartalmak terjesztésével szembeni védelem
  - a polgári jog bizonyos szabályozásainak adaptálása az elektronikai tranzakciókra vonatkozóan (pl. elektronikus aláírás hitelessége, szerződés kötés végrehajtásának helye, időpontja, szándéknyilatkozat, követelések érvényesítése, szerződés nem, vagy nem kielégítő teljesítése esetében történő fellépések kérdése).
  - a személyes adatok védelme.

- a lengyel tudományos és műszaki fejlesztés ösztönzése, a lengyel informatikai export támogatása.
- az informatika terén elért technikai vívmányok társadalmi ismertségének, presztízsének emelése a médiák segítségével.

1999-ben a lengyel gazdasági minisztérium elfogadott egy új exportösztönző koncepciót ***Az export támogatás inkommunikációs rendszere (TISPE)*** címmel, amely a lengyel exportőrök széleskörű informálásának eszközévé válhat. A TISPE közcélú hálózatként funkcionálna, amelynek segítségével az exportőrök mindenféle, számukra fontos (belföldi, külföldi, helyi) információkhoz hozzájuthatnak. A tervek szerint az első modulok 2002 végéig lépnek működésbe, és az egész országot átfogó integrált rendszer pedig 2003 végéig.

Ugyancsak 1999-ben fogadtak el egy kormányprogramot a ***KKV-k támogatására***, amelynek célja a KKV-k workshopok, tájékoztató előadások, szemináriumok révén történő felkészítése az elektronikus kereskedelem alkalmazására. A kapcsolódó feladatokat a *Vállalkozásokat támogató Ügynökség* fogja össze. Ugyancsak ő szervezett egy országos tájékoztató kampányt a KKV-k szerepe az új gazdaságban mottó alatt. 2001-ben pilot projektként megindult a *Vidéki régiókban működő KKV-k alkalmazottainak számítástechnikai oktatása* elnevezésű projekt Lublin vajdaságban.

Lengyelországban számos olyan kezdeményezésre is akad példa, amikor a kormányzati és nem-kormányzati erőfeszítések közös kezdeményezésben öltének testet. Ilyen például az *EDI-Polska*, amely elektronikus adatok csereközpontja KKV-k számára; a *CEDIP Bizottság*, amelynek tagjai kormányképviselők, a gazdaság és a tudomány képviselői, valamint kamarák, NGO-k és egyéb civil szervezetek képviselői, célja az elektronikus kereskedelem lehetőségeinek racionális kihasználását szolgáló megoldások keresése az üzleti életben.

A Nemzeti Kereskedelmi Kamara (KIG) szintén létrehozott egy bizottságot (*POLPRO*), amelynek célja az elektronikus kereskedelemben rejlő lehetőségek ésszerű kihasználása, az ezzel kapcsolatos információk terjesztése, cseréje a tagjai között; tanácsadási szolgáltatások biztosítása, képzési, együttműködési lehetőségek felkínálása.

3.3.2. Jelenleg működő kormányzati szolgáltatások

A lengyel parlament, a kancellária hivatal, a kormányzati szervek, valamint a helyi közigazgatási szervek már működtetnek különböző szintű honlapokat, ahonnan a folyó tevékenységükkel kapcsolatos információk – bizonyos szintig két nyelven, részletesebb információk azonban csak lengyelül – letölthetők. A Pénzügyminisztérium a felelőse a kormányzati Intranet-hálózat fejlesztésének. A Tudományos Kutatási Bizottság (KBN)⁷⁸ a hagyományos Internet-szolgáltatásokon túlmenően *WAP*⁷⁹-szolgáltatásokat is nyújt, továbbá fontos aktuális információk letölthetők az „*Electron*” elnevezésű elektronikus bulletin révén.

⁷⁸ Mint már utaltunk rá a KBN (Komitet Badań Naukowych) honlapjáról letölthető számos, az információs társadalom kialakításával kapcsolatos dokumentum.

⁷⁹ Wireless Application Protocol

1979 óta működik a már említett PESEL⁸⁰. A PESEL-NET hálózat nagyon fontos szerepet tölt be az adatátvitel terén. Összeköti az egyes vajadások adatbázisait, útleveleirodákat, illetve népesség-nyilvántartás feladatait ellátó egységeket. Ezen a hálózaton keresztül lehet eljutni a központi gépjármű-nyilvántartási, illetve járművezetési engedély-nyilvántartási regiszterekhez. Ugyancsak ezt a hálózatot használják az új PEAR-2 rendszer⁸¹, a kormányzati elektronikus levelezési rendszer működéséhez is.

A POMOST⁸² elnevezés alatt működő hálózati rendszer feladata azon személyekről való információ gyűjtés, akik valamilyen jogcím alatt állami vagy szociális támogatásban részesültek, illetve a szociális-támogatási rendszer különböző szintjein végzett tevékenységekről tárol rendszerezett információkat. Ehhez kapcsolódóan a Nemzeti Munkaügyi Hivatal⁸³ a saját weblapján – széles értelemben vett – munkaerőpiaci statisztikai adatokat, és egyéb információkat tesz közzé. Ezen túlmenően elérhető egy Internet-alapú munkaközvetítő szolgáltatás is (*Internetowa Baza Ofert Pracy*), amely jellegét tekintve az EU EURES szolgáltatására⁸⁴ emlékeztetően működik. A tervek között szerepel egy WAN⁸⁵- hálózat kiépítése, amely a Nemzeti Munkaügyi Hivatalt kötné össze a vajdasági munkaügyi hivatalokkal. (Az első lépések már meg is kezdődtek a projekt megvalósítására.)

1998 óta működik az úgynevezett REGON-regiszter, amelyet a Lengyel Statisztikai Hivatal üzemeltet a különböző gazdasági egységek kódolt nyilvántartása érdekében. A rendszer lényege, hogy minden gazdasági egység egy egyedi, kilenc karakteres kód segítségével kerül nyilvántartásba, és ezt a kódot, mint azonosító jelet működése végéig megtartja. Ezt az azonosító jelet használják a bankügyleteknél, a vámügyleteknél, az adóvisszatérítések kezelésénél, a külkereskedelmi adatok feldolgozásánál stb.

Ezen túlmenően a társadalombiztosítás terén működtetett rendszer keretében a munkáltatók a társadalombiztosítási kötelezettségeik teljesítéséről elektronikus úton értesítik a lengyel tb-igazgatóságot⁸⁶. A POLTAX-rendszert működtetik egységesen minden adóhivatalban. A Pénzügyminisztérium kezelésében levő e-polt@x projekt célja az elektronikus úton elkészítendő adóbevallás rendszerének kialakítása. Az „Adótörvény Monitoring Rendszer” célja az adótörvényekkel kapcsolatos dokumentumok összegyűjtése, elektronikus elérhetősége, és ezáltal a különböző adóhatóságok számára lehetővé kívánják tenni, hogy az inkonzisztenciákat kiszűrjék, értékeléseiket egymás számára könnyen hozzáférhetővé tegyék. Készülőben van egy nemzeti agrár-regiszter is, illetve egy integrált agrárpiaci információs rendszer, amelyet a lengyel agrár és vidékfejlesztési tárca gondoz. A SIRBOL-rendszer, amelyet a Központi Mezőgazdasági könyvtár üzemeltet, már most

---

⁸⁰ Lásd 149. oldal.

⁸¹ Poczta Elektroniczna Administracji Rządowej

⁸² System Pomoczy Społecznej

⁸³ KUP, Krajowy Urząd Pracy

⁸⁴ Az EURES egy munkaerőpiaci hálózat, amelynek célja a munkaerő-mobilitás elősegítése az Európai Gazdasági Térségen belül. Több mint 450 munkaerőpiaci szakembert fog át Európa szerte.

⁸⁵ Wide Area Network

⁸⁶ Zakład Ubezpieczeń Społecznych

is elérhető: az itt nyújtott információk a mezőgazdasággal kapcsolatos kutatási eredményeket ölelik fel, illetve piaci tájékoztatókat tesznek hozzáférhetővé.

2000 őszén a KBN *PIONEER* elnevezés alatt egy új programot indított el, amelynek célja az egyetemi és az egyetemeken kívüli kutatóhelyeknek optikai Internet hálózattal történő összekötése. (Ez az *ePolska programba* is beépült.) A program megvalósítását egy tudományos konzorcium vállalta magára, amelynek tagjai kutatóhelyek, gazdasági szervezetek, kormányzati szervezetek, illetve helyi kormányzati intézmények. Finanszírozása csak részben történik a költségvetésből, részben egyéb, elsősorban magánforrásokból.

3.3.3. Az információs társadalom jogszabályi kereteinek jellemzői Lengyelországban

2001. júliusában a lengyel parlament elfogadta az *adatbázisok védelmére* vonatkozó törvényt, amelynek keretében definiálják az adatbázis fogalmát, az adatbázis előállítójának fogalmát, a letöltési jogokat, meghatározza, hogy mely adatok követelnek speciális védelmet. A törvény messzemenően figyelembe veszi a 96/9/EK EU direktívában foglaltakat.

2001. szeptemberében a lengyel parlament elfogadja az *elektronikus aláírásról* szóló törvényt, amely konform az 1999/93/EK EU direktívával. A *teleinformatikai szolgáltatásokkal*, illetve az *elektronikus kereskedelemmel* kapcsolatos törvénytervezetek kidolgozására 2000 folyamán került sor, olyan formában, hogy már figyelembe vették a 2000/31/EK EU irányelvben foglaltakat. 2001-ben a törvényt elfogadják. Kiegészítő törvény a *személyi adatok védelmével* kapcsolatos EU direktívák beépítése a lengyel jogrendbe. Az *elektronikus fizetési módokra* vonatkozó törvény a 2000/46/EK direktívában foglaltakkal konform. Ugyancsak hangsúlyt kapnak az új lengyel törvényekben a *fogyasztóvédelem szempontjai*, építve az Európai Parlament és a Tanács 97/7/EK irányelvére. Az Európai Parlament és a Tanács 98/84/EK irányelvének adaptálása a lengyel jogrendbe jelenleg folyamatban van.

Lengyelországban a távközlési piac liberalizációja gyors lépésekben halad előre: ezt mi sem jellemzi jobban, minthogy már mintegy 300 szolgáltató működik a piacon, és számuk várhatóan tovább fog nőni tekintettel arra, hogy a lengyel hírközlési felügyelet (URT) a szolgáltatókkal szembeni korábbi engedélyezési eljárás helyett – legújabb rendelet értelmében – beéri egyszerű bejelentéssel.